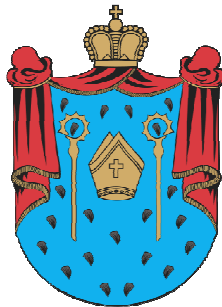

*Załącznik do Uchwały Nr XI.51.2011
Rady Miejskiej w Ujeździe
z dnia 29 września 2011 r.*

**Strategia
Integracji i Rozwiązywania Problemów Społecznych
Gminy Ujazd
na lata 2011-2020**

2011

SPIS TREŚCI

WSTĘP	3
I. CZĘŚĆ WPROWADZAJĄCA.....	4
1. STRUKTURA STRATEGII.....	4
2. UWARUNKOWANIA ZEWNĘTRZNE TWORZENIA STRATEGII	6
II. CZĘŚĆ DIAGNOSTYCZNO-ANALITYCZNA.....	17
1. POŁOŻENIE, POWIERZCHNIA, PODZIAŁ ADMINISTRACYJNY GMINY	17
2. INFRASTRUKTURA TECHNICZNA	17
3. KOMUNIKACJA I TRANSPORT	18
4. SYTUACJA DEMOGRAFICZNA	19
5. SYTUACJA GOSPODARCZA.....	20
6. PROBLEMY NA RYNKU PRACY	22
7. ZASOBY I WARUNKI MIESZKANIOWE	24
8. BEZDOMNOŚĆ	25
9. EDUKACJA	26
10. KULTURA	27
11. SPORT I REKREACJA	28
12. TURYSTYKA	28
13. SYTUACJA DZIECKA.....	29
14. OCHRONA ZDROWIA	33
15. BEZPIECZEŃSTWO PUBLICZNE	35
16. POMOC SPOŁECZNA	36
17. SYTUACJA OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH	45
18. PROBLEMY UZALEŻNIEŃ I PRZEMOCY W RODZINIE.....	46
19. PROBLEMY SPOŁECZNE W OPINII ŚRODOWISKA LOKALNEGO	50
20. SEKTOR POZARZĄDOWY	57
21. ANALIZA SWOT	59
22. PODSUMOWANIE DIAGNOZY	65
III. CZĘŚĆ PROGRAMOWA	66
1. MISJA, CELE STRATEGICZNE I OPERACYJNE, KIERUNKI DZIAŁAŃ	66
2. WDROŻENIE STRATEGII, MONITOROWANIE JEJ REALIZACJI.....	81
3. PROGRAMY I PROJEKTY	82
IV. UWAGI KOŃCOWE	83
SPIS DIAGRAMÓW, TABEL I WYKRESÓW	84

WSTĘP

Samorządy lokalne działające w warunkach gospodarki rynkowej, cechującej się dużą dynamiką zmian i niepewnością co do ich kierunków, muszą posiadać zdolność do wczesnego rozpoznawania zagrożeń, jak i dostrzegania pojawiających się szans. W takich warunkach istotnego znaczenia nabiera zarządzanie strategiczne, które, oparte na opracowywaniu, wdrażaniu i kontroli realizacji planów strategicznych, umożliwia dostosowanie funkcjonowania jednostek terytorialnych do zmian zachodzących w otoczeniu. Na poziomie zarządzania lokalnego (gminnego), w zakresie polityki społecznej, podstawową rolę wśród tego typu planów pełni strategia integracji i rozwiązywania problemów społecznych.

Strategia pozwala na racjonalizację lokalnej polityki społecznej. Określa misję oraz wyznacza cele strategiczne i działania, których wdrożenie powinno w znaczny sposób przyczynić się do rozwiązania wielu problemów społecznych i zminimalizować społeczne skutki kwestii społecznych. Dokument stanowi zatem podstawę do realizacji stosunkowo trwałych wzorów interwencji społecznych, które mają przyczynić się do poprawy warunków życia mieszkańców, w szczególności tych, którzy są zagrożeni marginalizacją i wykluczeniem społecznym, i doprowadzić do integracji społecznej.

Niniejsza strategia została opracowana w Ośrodku Pomocy Społecznej w Ujeździe przy merytorycznym wsparciu Ośrodka Kształcenia Służb Publicznych i Socjalnych – Centrum AV w Częstochowie. Pomoc zewnętrzna polegała głównie na doradztwie i systematyzacji układu głównych elementów wypracowanego dokumentu.

Strategia jest dokumentem uspołecznionym. W pracach nad nim uczestniczyli przedstawiciele samorządu lokalnego, środowisk pomocy społecznej, rynku pracy, oświaty, kultury, ochrony zdrowia, policji i sądownictwa, przedstawiciele organizacji pozarządowych, kościoła, mieszkańcy gminy oraz eksperci.

Dokument ma charakter kilkuletni; został przygotowany na lata 2011-2020. Jest zgodny z założeniami odnoszących się do polityki społecznej dokumentów strategicznych przygotowanych na poziomie europejskim, ogólnopolskim i samorządowym i umożliwia ubieganie się o środki zewnętrzne, m.in. z funduszy strukturalnych Unii Europejskiej.

Strategia stanowi materiał wyjściowy do opracowania szczegółowych programów i projektów pomocy społecznej. Skuteczność wyznaczonych w niej działań pomocowych będzie zależała zarówno od posiadanych i pozyskanych przez gminę środków finansowych, jak i szerokiej, aktywnej i skoordynowanej współpracy przedstawicieli administracji samorządowej i partnerów społecznych, w tym organizacji pozarządowych.

I. CZĘŚĆ WPROWADZAJĄCA

1. STRUKTURA STRATEGII

Strategia Integracji i Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Ujazd składa się z trzech zasadniczych części, tj. części wprowadzającej, diagnostyczno-analitycznej i programowej.

Część wprowadzająca zawiera informacje na temat organizacji strategii oraz uwarunkowań zewnętrznych (prawnych i strategiczno-programowych) tworzenia dokumentu.

Część diagnostyczno-analityczna zawiera informacje ogólne dotyczące gminy oraz diagnozę sytuacji społeczno-gospodarczej w gminie, która została oparta na badaniu źródeł zastanych, tj. danych pozyskanych z instytucji i organizacji działających w gminie bądź obejmujących zasięgiem działania jej mieszkańców, identyfikacji mocnych i słabych stron oraz szans i zagrożeń lokalnego systemu polityki społecznej (SWOT), a także analizie ankiet, skierowanych do przedstawicieli funkcjonujących w gminie placówek oświatowych oraz reprezentantów środowiska lokalnego (liderzy lokalni, mieszkańcy). Diagnoza została przeprowadzona w następujących obszarach:

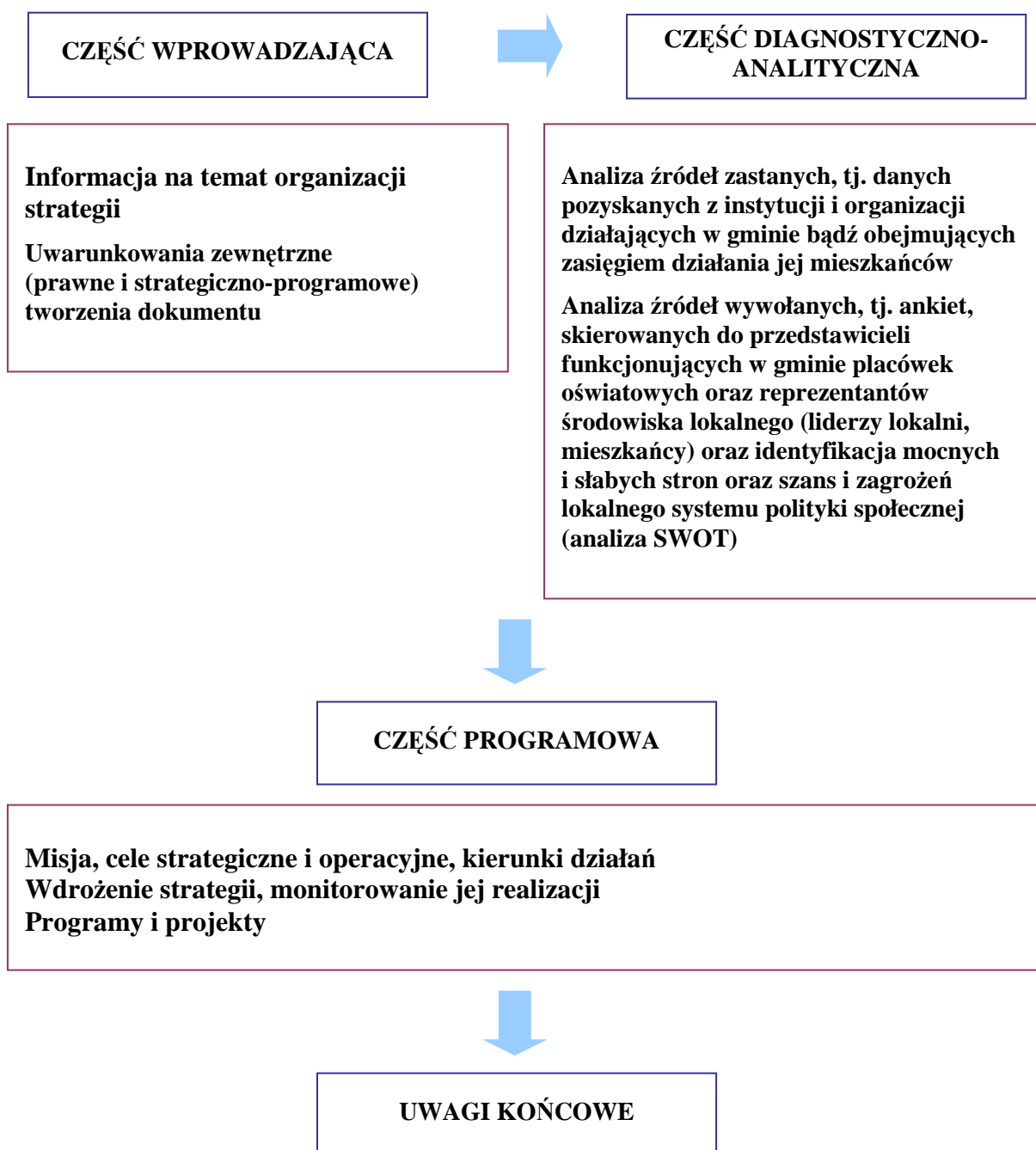
- Infrastruktura techniczna;
- Komunikacja i transport;
- Demografia;
- Gospodarka;
- Rynek pracy;
- Zasoby i warunki mieszkaniowe;
- Bezdomność;
- Edukacja;
- Kultura;
- Sport i rekreacja;
- Turystyka;
- Sytuacja dziecka;
- Ochrona zdrowia;
- Bezpieczeństwo publiczne;
- Pomoc społeczna;
- Sytuacja osób niepełnosprawnych;
- Problemy uzależnień i przemocy w rodzinie;
- Działalność organizacji pozarządowych.

Część programowa zawiera najistotniejsze założenia polityki społecznej gminy na najbliższe lata. Są one ujęte w formie misji, celów strategicznych, celów operacyjnych i kierunków działań. W części programowej są również wskazane podmioty realizujące strategię i współdziałające w jej realizacji, źródła finansowania i czas realizacji wyznaczonych w dokumencie działań oraz jest zaprezentowana informacja na temat sposobu wdrożenia strategii oraz prowadzenia monitoringu jej realizacji. Dla realnej oceny stopnia

wdrożenia dokumentu jest przygotowany wykaz wskaźników monitoringowych. Część programowa zawiera także omówienie projektów zaproponowanych przez przedstawicieli instytucji gminy i organizacji pozarządowych działających w obszarze polityki społecznej.

Poniższy diagram prezentuje strukturę Strategii Integracji i Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Ujazd.

Diagram 1. Struktura dokumentu strategii

2. UWARUNKOWANIA ZEWNĘTRZNE TWORZENIA STRATEGII

2.1. PODSTAWY PRAWNE

Gminna strategia integracji i rozwiązywania problemów społecznych, podobnie jak inne dokumenty strategiczne przygotowywane na różnych szczeblach administracji publicznej, jest dokumentem uwarunkowanym prawnie. Obowiązek jej opracowania wynika wprost z art. 17 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (t.j. Dz. U. z 2009 r. Nr 175, poz. 1362 ze zmianami), który w ramach zadań własnych gminy przewiduje „opracowanie i realizację gminnej strategii rozwiązywania problemów społecznych ze szczególnym uwzględnieniem programów pomocy społecznej, profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych i innych, których celem jest integracja osób i rodzin z grup szczególnego ryzyka”.

Na treść i realizację gminnej strategii integracji i rozwiązywania problemów społecznych mają również wpływ inne akty prawne. Należą do nich:

- ustawa z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (t.j. Dz. U. 2001 r. Nr 142, poz. 1591 ze zmianami),
- ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (t.j. Dz. U. z 2007 r. Nr 70, poz. 473 ze zmianami),
- ustawa z 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych (t.j. Dz. U. z 2006 r. Nr 139, poz. 992 ze zmianami),
- ustawa z dnia 7 września 2007 r. o pomocy osobom uprawnionym do alimentów (t.j. Dz. U. z 2009 r. Nr 1, poz. 7 ze zmianami),
- ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. Nr 180, poz. 1493 ze zmianami),
- ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz. U. Nr 179, poz. 1485 ze zmianami),
- ustawa z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (t.j. Dz. U. z 2008 r. Nr 69, poz. 415 ze zmianami),
- ustawa z dnia 13 czerwca 2003 r. o zatrudnieniu socjalnym (Dz. U. Nr 122, poz. 1143 ze zmianami),
- ustawa z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (Dz. U. z 2010 r. Nr 214, poz. 1407 ze zmianami),

- ustawa z dnia 21 czerwca 2001 r. o dodatkach mieszkaniowych (Dz. U. Nr 71, poz. 734 ze zmianami),
- ustawa z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (t.j. Dz. U. z 2010 r. Nr 234, poz. 1536 ze zmianami).

Podczas realizacji strategii zajdzie również potrzeba odwołania się do innych aktów prawnych, m.in. z zakresu edukacji, kultury, ochrony zdrowia i budownictwa socjalnego.

2.2. PODSTAWY STRATEGICZNO-PROGRAMOWE

Strategia Integracji i Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Ujazd jest dokumentem zgodnym z dokumentami strategicznymi i programowymi, które funkcjonują na poziomie europejskim, ogólnopolskim, wojewódzkim, powiatowym i gminnym. Dokumenty te tworzą warunki do podejmowania działań opartych na zasadzie pomocniczości państwa przy wykorzystaniu zasobów tkwiących w środowiskach lokalnych i aktywności środowisk zagrożonych marginalizacją i wykluczeniem społecznym.

2.2.1. DOKUMENTY EUROPEJSKIE I KRAJOWE

Europa 2020 – Strategia na rzecz inteligentnego i zrównoważonego rozwoju sprzyjającego włączeniu społecznemu

Europa 2020 – Strategia na rzecz inteligentnego i zrównoważonego rozwoju sprzyjającego włączeniu społecznemu jest dokumentem, którego głównym celem jest wyjście z kryzysu, w jakim w ostatnich latach znalazła się gospodarka europejska, powrót na ścieżkę rozwoju, a następnie na niej pozostanie. Strategia, której założeniem jest stworzenie większej liczby miejsc pracy i podniesienie standardu życia, obejmuje trzy wzajemnie ze sobą powiązane priorytety:

1. Rozwój inteligentny – rozwój gospodarki opartej na wiedzy i innowacji;
2. Rozwój zrównoważony – wspieranie gospodarki efektywniej korzystającej z zasobów, bardziej przyjaznej środowisku i bardziej konkurencyjnej;
3. Rozwój sprzyjający włączeniu społecznemu – wspieranie gospodarki o wysokim poziomie zatrudnienia, zapewniającej spójność społeczną i terytorialną.

Dokument zawiera również kilka nadrzędnych celów Unii Europejskiej do 2020 roku:

- zwiększenie stopy zatrudnienia osób w wieku 20-64 lata z obecnych 69% do co najmniej 75%,

- osiągnięcie poziomu inwestycji w działalności badawczo-rozwojowej równego 3% PKB, przede wszystkim poprzez poprawę warunków inwestowania w B+R przez sektor prywatny i opracowanie nowego wskaźnika umożliwiającego śledzenie procesów innowacji,
- ograniczenie emisji dwutlenku węgla co najmniej o 20% w porównaniu z poziomem z 1990 r. lub, jeśli pozwolą na to warunki, o 30%,
- zwiększenie udziału odnawialnych źródeł energii w całkowitym zużyciu energii do 20% oraz zwiększenie efektywności wykorzystania energii o 20%,
- ograniczenie liczby osób przedwcześnie kończących naukę szkolną do 10% z obecnych 15% oraz zwiększenie odsetka osób w wieku 30-34 lata posiadających wyższe wykształcenie z 31% do co najmniej 40%,
- ograniczenie liczby Europejczyków żyjących poniżej krajowej granicy ubóstwa o 25% poprzez wydobycie z ubóstwa 20 mln osób.

W ramach trzech priorytetów tematycznych przygotowano siedem projektów przewodnich. Projekt „**Unia innowacji**” ma na celu poprawę warunków ramowych i dostępu do finansowania badań i innowacji, co powinno wzmocnić rolę łańcucha innowacji i zwiększyć poziom inwestycji w całej Unii. Z kolei projekt „**Młodzież w drodze**” służy poprawie wyników systemów kształcenia oraz podniesieniu atrakcyjności europejskiego szkolnictwa wyższego na arenie międzynarodowej, a projekt „**Europejska agenda cyfrowa**” zakłada upowszechnienie szybkiego Internetu oraz umożliwienie gospodarstwom domowym i przedsiębiorstwom czerpanie korzyści z jednolitego rynku cyfrowego.

Projekt „**Europa efektywnie korzystająca z zasobów**” ma na celu uniezależnienie wzrostu gospodarczego od wykorzystania zasobów poprzez zmniejszenie udziału emisji węgla w europejskiej gospodarce, większe wykorzystanie odnawialnych źródeł energii, modernizację transportu i propagowanie efektywności energetycznej, natomiast projekt „**Polityka przemysłowa w erze globalizacji**” służy poprawie otoczenia biznesu, szczególnie w odniesieniu do MŚP, oraz wspieraniu rozwoju silnej i zrównoważonej bazy przemysłowej, przygotowanej do konkurowania na rynkach światowych.

Celem projektu „**Program na rzecz nowych umiejętności i zatrudnienia**” jest modernizacja rynków pracy poprzez zwiększanie mobilności siły roboczej oraz rozwijanie kwalifikacji przez całe życie, co powinno podnieść współczynnik aktywności zawodowej i lepiej dopasować do siebie popyt i podaż na rynku pracy, a projekt „**Europejski program walki z ubóstwem**” zakłada zapewnienie spójności społecznej i terytorialnej, tak aby korzyści płynące ze wzrostu gospodarczego i zatrudnienia były szeroko dostępne, a osoby

ubogie i wykluczone społecznie mogły żyć godnie i aktywnie uczestniczyć w życiu społecznym.

Narodowa Strategia Integracji Społecznej

Narodowa Strategia Integracji Społecznej jest dokumentem, którego celem jest pomoc w procesie włączania się Polski w realizację drugiego z celów Strategii Lizbońskiej stawiającego na modernizację europejskiego modelu socjalnego, inwestowanie w ludzi oraz zwalczanie wykluczenia społecznego. Działania w tym zakresie mają przyczynić się do:

- dostosowania edukacji i szkolenia do wymogów życia i pracy w społeczeństwie opartym na wiedzy,
- rozwijania aktywnej polityki zatrudnienia przyczyniającej się do tworzenia większej liczby lepszych miejsc pracy,
- modernizacji systemu ochrony socjalnej, w tym systemów emerytalnych i ochrony zdrowia, m.in. w celu zapewnienia ich finansowej stabilności oraz odpowiedniej koordynacji z celami polityki edukacyjnej i polityki zatrudnienia,
- wspierania integracji społecznej, aby uniknąć pojawienia się trwale zmarginalizowanej klasy ludzi niezdolnych do funkcjonowania w społeczeństwie opartym na wiedzy.

W ramach kilkunastu obszarów życia społecznego wyznaczonych w Narodowej Strategii Integracji Społecznej sformułowano następujące priorytety:

- wzrost uczestnictwa dzieci w wychowaniu przedszkolnym,
- poprawa jakości kształcenia na poziomie gimnazjalnym i średnim,
- upowszechnienie kształcenia wyższego i jego lepsze dostosowanie do potrzeb rynku pracy,
- rekompensowanie deficytów rozwoju intelektualnego i sprawnościowego dzieci,
- radykalne ograniczenie ubóstwa skrajnego,
- ograniczenie tendencji do wzrostu różnic dochodowych,
- ograniczenie bezrobocia długookresowego,
- zmniejszenie bezrobocia młodzieży,
- zwiększenie poziomu zatrudnienia wśród osób niepełnosprawnych,
- zwiększenie liczby uczestników w aktywnej polityce rynku pracy – ALMP,
- upowszechnienie kształcenia ustawicznego,
- wydłużenie przeciętnego dalszego trwania życia w sprawności,

- powszechne ubezpieczenie zdrowotne,
- kobiety i dzieci objęte programami zdrowia publicznego,
- wzrost dostępu do lokali (mieszkań) dla grup najbardziej zagrożonych bezdomnością,
- dostęp do pracowników socjalnych,
- rozwój pomocy środowiskowej – zwiększenie liczby osób objętych usługami pomocy środowiskowej,
- zaangażowanie obywateli w działalność społeczną,
- realizacja NSIS przez samorzady terytorialne,
- dostęp do informacji obywatelskiej i poradnictwa.

Narodowe Strategiczne Ramy Odniesienia 2007-2013 (Narodowa Strategia Spójności 2007-2013)

Narodowe Strategiczne Ramy Odniesienia 2007-2013 wspierające wzrost gospodarczy i zatrudnienie (Narodowa Strategia Spójności 2007-2013) służą realizacji priorytetów polityki spójności Unii Europejskiej, integrując je z priorytetami polskimi i uwzględniając zapisy odpowiadającego na wyzwania zawarte w Strategii Lizbońskiej Krajowego Programu Reform. Dokument stanowi podstawę do programowania interwencji Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego oraz Funduszu Spójności.

Celem strategicznym Narodowych Strategicznych Ram Odniesienia dla Polski jest tworzenie warunków dla wzrostu konkurencyjności gospodarki opartej na wiedzy i przedsiębiorczości zapewniającej wzrost zatrudnienia oraz wzrost poziomu spójności społecznej, gospodarczej i przestrzennej. Cel ten będzie osiągany poprzez realizację następujących horyzontalnych celów szczegółowych:

1. Poprawa jakości funkcjonowania instytucji publicznych oraz rozbudowa mechanizmów partnerstwa.
2. Poprawa jakości kapitału ludzkiego i zwiększenie spójności społecznej.
3. Budowa i modernizacja infrastruktury technicznej i społecznej mającej podstawowe znaczenie dla wzrostu konkurencyjności Polski.
4. Podniesienie konkurencyjności i innowacyjności przedsiębiorstw, w tym szczególnie sektora wytwórczego o wysokiej wartości dodanej oraz rozwój sektora usług.

5. Wzrost konkurencyjności polskich regionów i przeciwdziałanie ich marginalizacji społecznej, gospodarczej i przestrzennej.
6. Wyrównywanie szans rozwojowych.

Program Operacyjny Kapitał Ludzki

Najważniejszym instrumentem finansowym polityki społecznej Unii Europejskiej jest Europejski Fundusz Społeczny. Finansuje on działania państw członkowskich w zakresie przeciwdziałania bezrobociu i rozwoju zasobów ludzkich w celu osiągnięcia spójności gospodarczej i społecznej oraz wysokiego poziomu zatrudnienia. Zgodnie z Narodowymi Strategicznymi Ramami Odniesienia (NSRO) całość interwencji Europejskiego Funduszu Społecznego w Polsce na lata 2007-2013 została ujęta w ramach Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki. Jego celem jest umożliwienie pełnego wykorzystania potencjału zasobów ludzkich poprzez wzrost zatrudnienia i potencjału adaptacyjnego przedsiębiorstw i ich pracowników, podniesienie poziomu wykształcenia społeczeństwa, zmniejszenie obszarów wykluczenia społecznego oraz wsparcie budowy struktur administracyjnych państwa.

Problematyka integracji społecznej została ujęta w dwóch priorytetach tego Programu, tj. w realizowanym na poziomie centralnym priorytecie I „Zatrudnienie i integracja społeczna” oraz w realizowanym na poziomie regionalnym priorytecie VII „Promocja integracji społecznej”. W ramach tych priorytetów przewidziano następujące działania odnoszące się do problematyki integracji społecznej:

- 1.2. Wsparcie systemowe instytucji pomocy i integracji społecznej,
- 1.3. Ogólnopolskie programy integracji i aktywizacji zawodowej,
- 7.1. Rozwój i upowszechnianie aktywnej integracji,
- 7.2. Przeciwdziałanie wykluczeniu i wzmocnienie sektora ekonomii społecznej,
- 7.3. Inicjatywy lokalne na rzecz aktywnej integracji.

Pośrednio dla problematyki integracji społecznej istotne jest również wyznaczone w ramach Priorytetu V – Działanie 5.4 „Rozwój potencjału trzeciego sektora”.

2.2.2. DOKUMENTY REGIONALNE I LOKALNE

Strategia Rozwoju Województwa Opolskiego do 2015 roku

Strategia Rozwoju Województwa Opolskiego do 2015 roku jest dokumentem, który określa cele polityki rozwoju prowadzonej w regionie, w tym polityki społecznej. W jej ramach sformułowano wizję („Otwarty na świat, wielokulturowy region przyjaznego zamieszkania i konkurencyjnej gospodarki, uczestniczący we współpracy międzynarodowej, z dobrze wykształconym i aktywnym społeczeństwem”) i misję („Podejmowanie i wspieranie działań, które zapewnią dynamiczny i zrównoważony rozwój, konkurencyjność, spójność społeczno-gospodarczą i przestrzenną regionu przy zachowaniu tożsamości, specyfiki dziedzictwa kulturowego oraz walorów przyrodniczych Śląska Opolskiego”) województwa oraz wyznaczono dwa priorytety rozwoju (1. Wzmocnienie konkurencyjności województwa opolskiego, 2. Wyrównywanie poziomu rozwoju społeczno-gospodarczego w regionie opolskim) oraz 6 celów strategicznych. W ramach drugiego z nich, „Zapewnienie dogodnych warunków życia w regionie”, wyznaczono m.in. następujące cele operacyjne odnoszące się do polityki społecznej:

- Wzmocnienie potencjału ludnościowego;
- Tworzenie warunków dla zwiększenia zatrudnienia;
- Aktywizacja zawodowa osób znajdujących się w szczególnie niekorzystnej sytuacji na rynku pracy;
- Korzystne warunki zamieszkania i rozwoju;
- Województwo opolskie bezpiecznym regionem;
- Tworzenie warunków poprawy zdrowia mieszkańców i skutecznej pomocy społecznej;
- Tworzenie warunków do realizacji potrzeb oświatowych i kulturalnych społeczeństwa.

Regionalny Program Operacyjny Województwa Opolskiego na lata 2007-2013

Regionalny Program Operacyjny Województwa Opolskiego na lata 2007-2013 jest jednym z 16 programów regionalnych służących realizacji Strategii Rozwoju Kraju na lata 2007-2015 oraz Narodowych Strategicznych Ram Odniesienia 2007-2013 (Narodowej Strategii Spójności), jednocześnie będąc odzwierciedleniem polityki rozwoju prowadzonej przez samorząd województwa.

Celem głównym Programu jest zwiększenie konkurencyjności oraz zapewnienie spójności społecznej, gospodarczej i przestrzennej dla podniesienia atrakcyjności województwa opolskiego, jako miejsca do inwestowania, pracy i zamieszkania. W celu osiągnięcia celu głównego określono siedem celów strategicznych realizowanych poprzez siedem odpowiadającym im osi priorytetowych. Poza pomocą techniczną zaliczono do nich następujące 1. Wzmocnienie atrakcyjności gospodarczej regionu, 2. Społeczeństwo informacyjne, 3. Transport, 4. Ochrona środowiska, 5. Infrastruktura społeczna i szkolnictwo wyższe, 5. Aktywizacja obszarów miejskich i zdegradowanych. Za cele osi priorytetowej 5. Infrastruktura społeczna i szkolnictwo wyższe uznano:

- podniesienie konkurencyjności zasobów ludzkich na rynku pracy poprzez podniesienie poziomu i polepszenie warunków kształcenia w regionie,
- wzmocnienie i poprawa bezpieczeństwa zdrowotnego mieszkańców regionu, w szczególności osób aktywnych na rynku pracy,
- ochronę obiektów dziedzictwa kulturowego oraz dziedzictwa naturalnego o znaczeniu regionalnym,
- wzmocnienie roli kultury jako czynnika wpływającego na kształtowanie atrakcyjnego wizerunku regionu.

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Powiatu Strzeleckiego na lata 2001-2015

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Powiatu Strzeleckiego na lata 2001-2015 jest dokumentem zbieżnym z Programem Polityki Prorodzinnej Państwa, Strategią Rozwoju Województwa Opolskiego i Wojewódzkim Programem Pomocy Osobom Niepełnosprawnym. Określa on potrzeby mieszkańców powiatu strzeleckiego i zawiera rozwiązania, które przede wszystkim dotyczą zwiększenia kadry specjalistów i doskonalenia pracy socjalnej.

Za cel główny strategii uznano: „Skuteczną politykę społeczną – poprawę bezpieczeństwa socjalnego”, a za cele strategiczne: 1. Poprawę bezpieczeństwa socjalnego mieszkańców powiatu, 2. Doskonalenie systemu usług z zakresu pomocy społecznej, 3. Stworzenie skutecznego systemu rehabilitacji osób niepełnosprawnych. Z kolei do celów operacyjnych zaliczono poniżej przedstawione.

1. Doskonalenie systemu usług z zakresu pomocy społecznej na terenie powiatu.
2. Zapewnienie mieszkańcom powiatu pomocy i wsparcia umożliwiającego zdrowe i bezpieczne funkcjonowanie w społeczności lokalnej.

3. Opieka nad ludźmi starszymi.
4. Wypracowanie systemu wsparcia dla rodzin.
5. Podjęcie działań w kierunku wolontariatu na rzecz osób starszych, niepełnosprawnych, rodzin niewydolnych wychowawczo.
6. Realizacja indywidualnych planów usamodzielnienia wychowanków.

Strategia Rozwoju Gminy Ujazd na lata 2010-2017

Strategia Rozwoju Gminy Ujazd na lata 2010-2017 będąc kluczowym elementem planowania rozwoju lokalnego, jest podstawowym instrumentem długofalowego zarządzania gminą. Dokument umożliwi efektywne gospodarowanie własnymi, zwykle ograniczonymi zasobami gminy, takimi jak: zasoby ludzkie, infrastruktura czy też środki finansowe.

W strategii sformułowano następującą misję: „Jesteśmy gminą rolniczo-usługowo-przemysłową, która chce maksymalnie zaspokoić potrzeby swoich mieszkańców i stworzyć im warunki do godnego życia. Wykorzystując posiadane zasoby pragniemy stać się atrakcyjnym obszarem dla osiedlenia się młodych rodzin oraz inwestorów mogących zaoferować miejsca pracy i mogących podnieść potencjał ekonomiczny Gminy z poszanowaniem środowiska naturalnego. Chcemy jednocześnie być miejscem weekendowego, popołudniowego i urlopowego wypoczynku dla mieszkańców regionu”.

W dokumencie wyznaczono cztery cele strategiczne, w tym dwa bezpośrednio odnoszące się do polityki społecznej, tj. cel 1. Poprawa życia mieszkańców i cel 4. Rozwój oświaty, kultury i rekreacji. W ich ramach sformułowano poniżej przedstawione cele operacyjne i zadania.

Cel strategiczny 1. Poprawa życia mieszkańców.

Cel operacyjny 1. Rozwój usług socjalnych:

- pomoc społeczna osobom znajdującym się w ciężkiej sytuacji materialnej.

Cel operacyjny 2. Wzrost bezpieczeństwa mieszkańców:

- wspieranie działań policji zmierzających do wyeliminowania lub ograniczenia przestępczości,
- podjęcie działań zmierzających do przywrócenia posterunku Policji na terenie gminy,
- wprowadzenie systemu monitorowania miejsc szczególnie narażonych na akty wandalizmu,
- tworzenie warunków atrakcyjnego spędzania wolnego czasu przez dzieci, młodzież i dorosłych,
- przeciwdziałanie alkoholizmowi i przemocy w rodzinach,

- pomoc ludziom długotrwale bezrobotnym w powrocie na rynek pracy (organizowanie prac interwencyjnych i robót publicznych, współpraca z lokalnymi przedsiębiorcami),
- współpraca z Powiatowym Urzędem Pracy (np. punkt obsługi bezrobotnych),
- projekty dla osób, które przekroczyły 40 rok życia oraz z niepełnym przygotowaniem zawodowym.

Cel operacyjny 3. Wzmacnianie więzi społecznych:

- wspieranie samoorganizacji mieszkańców poprzez udostępnianie lokali i obiektów gminnych na potrzeby związane z realizacją społecznych programów kulturowych, oświatowych i sportowych,
- kultywowanie tradycji i zwyczajów lokalnych.

Cel strategiczny 4. Rozwój oświaty, kultury i rekreacji.

Cel operacyjny 1. Rozwój oświaty:

- dostosowanie infrastruktury edukacyjnej i sportowej gminy do zmieniających się standardów i potrzeb,
- podnoszenie jakości kształcenia w szkołach (doskonalenie kadr nauczycielskich, komputeryzacja i doposażenie szkół w niezbędny sprzęt, wymiana młodzieży i współpraca międzynarodowa szkół, itd.),
- wspieranie edukacji przedszkolnej (promocja edukacji przedszkolnej wśród mieszkańców, itd.),
- wyrównywanie szans edukacyjnych młodzieży (zajęcia wyrównawcze, zasiłki dla rodzin najuboższych, systemy stypendialne dla młodzieży gimnazjalnej, itd.),
- promocja różnych form edukacji pozaszkolnej (kształcenie ustawiczne osób starszych, edukacja na odległość, itd.).

Cel operacyjny 2. Rozwój kultury i sportu:

- rozwój instytucji kultury i sportu (modernizacja niezbędnej infrastruktury, w tym doposażenie w niezbędny sprzęt, wspieranie najważniejszych imprez kulturalnych, itd.),
- aktywne wspieranie partnerstw i inicjatyw oddolnych na rzecz rozwoju gminy lub wsi (formalnych i nieformalnych),
- prowadzenie efektywnej polityki społecznej (prowadzącej do integracji i aktywizacji osób zagrożonych wykluczeniem),
- zwiększanie świadomości mieszkańców wokół najważniejszych problemów rozwoju gminy (ekologia, zdrowie i bezpieczeństwo, przedsiębiorczość, integracja europejska, itd.),
- doskonalenie kadr administracji lokalnej, rozwój współpracy ponadgminnej, planowanie strategiczne, itd.

Cel operacyjny 3. Rozwój turystyki i rekreacji:

- dbanie o estetyczny wygląd gminy,
- zorganizowanie cyklu szkoleń dla rolników zainteresowanych prowadzeniem gospodarstw i usług agroturystycznych,
- wykorzystanie walorów przyrodniczych do przyciągnięcia turystów,
- wytyczenie ścieżek rowerowych,
- właściwe oznakowanie miejsc atrakcyjnych turystycznie,
- utworzenie systemu informacji turystycznej, w tym informacji internetowej,
- stworzenie kalendarza imprez i wydarzeń turystycznych umożliwiających przyciągnięcie turystów.

II. CZĘŚĆ DIAGNOSTYCZNO-ANALITYCZNA

1. POŁOŻENIE, POWIERZCHNIA, PODZIAŁ ADMINISTRACYJNY GMINY

Gmina miejsko-wiejska Ujazd leży w południowo-wschodniej części województwa opolskiego, w powiecie strzeleckim. Od strony wschodniej graniczy bezpośrednio z województwem śląskim, od południa z miastem Kędzierzyn-Koźle, od zachodu z gminą Leśnica oraz od północy z miastem i gminą Strzelce Opolskie. Gmina zajmuje powierzchnię 84 km², co stanowi 11% powierzchni powiatu i ok. 0,9% powierzchni województwa. Oprócz miasta Ujazd obejmuje 9 sołectw: Balcarzowice, Jaryszów, Klucz, Niezdrowice, Nogowczyce, Olszowa, Sieronowice, Stary Ujazd i Zimna Wódka.

2. INFRASTRUKTURA TECHNICZNA

Gmina Ujazd ma dobrze rozwiniętą infrastrukturę techniczną, jest cała skanalizowana i posiada sieć wodociągową. Dane szczegółowe na temat sieci wodociągowej, kanalizacyjnej i gazowej w gminie przedstawia poniższa tabela.

Tabela 1. Infrastruktura techniczna w gminie w 2010 roku

sieć wodociągowa	
długość czynnej sieci wodociągowej (w km)	50,30
liczba ludności korzystającej z sieci wodociągowej	6 400
sieć kanalizacyjna	
długość czynnej sieci kanalizacyjnej (w km)	66,50
liczba ludności korzystającej z sieci kanalizacyjnej	6 300
liczba oczyszczalni ścieków	1
liczba ludności obsługiwanej przez oczyszczalnię ścieków	6 300
sieć gazowa	
długość czynnej sieci gazowej (w m)	
liczba liczników	

Dane Urzędu Miejskiego w Ujeździe.

W uzupełnieniu danych dotyczących infrastruktury technicznej warto przedstawić informacje na temat najważniejszych inwestycji, jakie zrealizowano w gminie w latach 2008-2010. Inwestycje te, poza sferą techniczną, przeprowadzono w obszarze edukacji, kultury,

mieszkalnictwa, zdrowia, turystyki, sportu i rekreacji. Dane szczegółowe w tym zakresie przedstawia poniższa tabela.

Tabela 2. Najważniejsze inwestycje zrealizowane w gminie w latach 2008-2010

inwestycje w 2008 roku
<ul style="list-style-type: none">• budowa drogi zbiorczej wraz z kanalizacją deszczową w SAG Olszowa – Sieroniuwice• budowa drogi dojazdowej do gruntów rolnych Klucz – Wapiennik• adaptacja pawilonu mieszkalnego na potrzeby lokalne osób poszkodowanych na skutek przejścia trąby powietrznej• modernizacja Ośrodka Zdrowia w Ujeździe• remont pomieszczeń gospodarczych dla OSP Olszowa• budowa kanalizacji sanitarnej i sieci wodociągowej dla wsi Klucz, Olszowa wraz z osiedlem mieszkalnym Księży Las „tranzyty”
inwestycje w 2009 roku
<ul style="list-style-type: none">• uzbrojenie terenu Strefy Aktywności Gospodarczej (SAG) Olszowa w infrastrukturę drogową• budowa drogi dojazdowej do gruntów rolnych Ujazd – Kopanina• budowa drogi dojazdowej do gruntów rolnych Zimna Wódka – Jaryszów• modernizacja pomieszczeń gospodarczych przy PSP w Sieroniuwicach• remont i przebudowa budynku przedszkola w Balcarzowicach• budowa kanalizacji sanitarnej i wymiana sieci wodociągowej dla wsi Klucz, Olszowa wraz z osiedlem mieszkalnym Księży Las i SAG Olszowa• uzbrojenie w sieć wodociągową działek na osiedlu Piaski w Ujeździe• przebudowa budynku straży pożarnej na świetlicę wiejską wraz z zapleczem kuchennym w miejscowości Klucz
inwestycje w 2010 roku
<ul style="list-style-type: none">• budowa drogi dojazdowej do gruntów rolnych w Balcarzowicach• budowa drogi dojazdowej do gruntów rolnych w Zimnej Wódce• budowa drogi gminnej ul. Bursztynowej w Ujeździe• budowa kanalizacji sanitarnej dla wsi Sieroniuwice oraz kanalizacji sanitarnej i wodociągu dla SAG Sieroniuwice• uzbrojenie terenu SAG Olszowa w infrastrukturę drogową• rozbudowa infrastruktury turystycznej i rekreacyjnej w centrum wsi Niezdrowice• zagospodarowanie miejsc wypoczynku w Ujeździe• adaptacja poddaszy Urzędu oraz terenu na potrzeby Ujazdowskiego Inkubatora Przedsiębiorczości

Dane Urzędu Miejskiego w Ujeździe.

3. KOMUNIKACJA I TRANSPORT

Dobre połączenia komunikacyjne w gminie mają mieszkańcy miasta Ujazd oraz miejscowości Olszowa. Z trudnościami komunikacyjnymi zmagają się natomiast mieszkańcy miejscowości Balcarzowice i Niezdrowice. Usługi komunikacyjne w gminie świadczą PKS i MZK Kędzierzyn-Koźle.

4. SYTUACJA DEMOGRAFICZNA

Z końcem 2010 roku gmina Ujazd liczyła 6 298 mieszkańców, w tym 3 242 kobiety, które stanowiły niewiele ponad 50% ogółu ludności. Gęstość zaludnienia w gminie wynosiła 75 osób na km².

Struktura wiekowa mieszkańców gminy ulegała zmianom. W latach 2008-2010 spadała liczba osób w wieku przedprodukcyjnym, rosła liczba osób w wieku produkcyjnym, a liczba osób starszych ulegała nieznacznym wahaniom. Dane szczegółowe w tym zakresie przedstawia poniższa tabela.

Tabela 3. Struktura wiekowa ludności gminy w latach 2008-2010

	2008 r.	2009 r.	2010 r.
liczba osób w wieku przedprodukcyjnym	1 247	1 232	1 208
liczba osób w wieku produkcyjnym	3 990	4 021	4 059
liczba osób w wieku poprodukcyjnym	1 041	1 045	1 031
ogółem	6 278	6 298	6 298

Dane Urzędu Miejskiego w Ujeździe.

Sytuacja demograficzna kształtowana jest przez takie wskaźniki, jak będący różnicą między liczbą urodzeń żywych i zgonów przyrost naturalny oraz saldo migracji, która odbywa się zarówno w ruchu wewnętrznym, jak i zagranicznym. Dane szczegółowe w tym zakresie odnoszące się do gminy przedstawiają poniższe tabele.

Tabela 4. Ruch naturalny ludności gminy w latach 2008-2010

	2008 r.	2009 r.	2010 r.
liczba urodzeń żywych	65	75	68
liczba zgonów	60	63	75
przyrost naturalny	5	12	-7

Dane Urzędu Miejskiego w Ujeździe.

Tabela 5. Ruch migracyjny ludności gminy w latach 2008-2010

	2008 r.	2009 r.	2010 r.
saldo migracji w ruchu wewnętrznym	3	13	22
saldo migracji w ruchu zagranicznym	-11	-10	-11
saldo migracji ogółem	-8	3	11

Dane Urzędu Miejskiego w Ujeździe.

Biorąc pod uwagę powyższe dane i próbując dokonać prognozy ludności gminy na najbliższe lata, należy zwrócić uwagę na dwie istotne, wcześniej odnotowane, kwestie. Pierwsza z nich dotyczy stale zmniejszającej się w gminie liczby dzieci i młodzieży. Druga natomiast odnosi się do systematycznego wzrostu liczby osób w wieku produkcyjnym. W przyszłości te osoby, po zakończeniu aktywności zawodowej, będą zasilały grono seniorów.

Powyższe tendencje demograficzne będą wymagały dostosowywania usług społecznych do potrzeb zarówno dzieci i młodzieży, jak i seniorów. W przypadku tych pierwszych konieczne będzie dostosowanie dostępu do wychowania, edukacji, kultury, sportu i rekreacji, tym drugim trzeba będzie natomiast udzielić stosownej pomocy materialnej i rzeczowej, ułatwić im korzystanie z usług medycznych, opiekuńczych i rehabilitacyjnych oraz różnorodnych form aktywnego spędzania czasu wolnego.

5. SYTUACJA GOSPODARCZA

Podstawą gospodarki w gminie Ujazd jest rolnictwo. Jej wyróżnikiem jest wysoka w skali województwa opolskiego wartość rolniczej przestrzeni produkcyjnej. Występujące obszary o bardzo korzystnych warunkach przyrodniczo-glebowych, stanowią podstawę dla intensywnej produkcji rolnej i opartego na niej przetwórstwa rolno-spożywczego.

W strukturze użytków rolnych przeważają grunty orne, co potwierdzają dane przedstawione w poniższej tabeli.

Tabela 6. Użytki rolne, lasy i grunty leśne, pozostałe grunty i nieużytki

powierzchnia użytków rolnych ogółem (w ha)		7 832
w tym:	grunty orne (w ha)	4 660
	sady (w ha)	58
	łąki i pastwiska (w ha)	931
powierzchnia lasów i gruntów leśnych (w ha)		1 975
powierzchnia pozostałych gruntów i nieużytków (w ha)		208

Dane Urzędu Miejskiego w Ujeździe.

W mieście dobrze rozwinięty jest handel i drobna wytwórczość. W latach 2008-2010 liczba podmiotów gospodarczych funkcjonujących w gminie systematycznie zwiększała się. Działyły one głównie w takich sekcjach, jak: handel i naprawy (78), budownictwo (62) oraz transport, gospodarka magazynowa i łączność (33). W latach 2008-2010 powstało

w gminie 109 nowych podmiotów gospodarczych, wśród których najwięcej było małych oraz jednoosobowych zakładów pracy. Dane szczegółowe na temat podmiotów gospodarczych w gminie przedstawiają poniższe tabele.

Tabela 7. Podmioty gospodarcze w gminie w latach 2008-2010

	2008 r.	2009 r.	2010 r.
liczba podmiotów w sektorze publicznym	–	–	–
liczba podmiotów w sektorze prywatnym	219	243	258
liczba podmiotów ogółem	219	243	258

Dane Urzędu Miejskiego w Ujeździe.

Tabela 8. Podmioty gospodarcze w gminie w poszczególnych sekcjach Polskiej Klasyfikacji Działalności (PKD) z końcem 2010 roku

sekcja	liczba podmiotów
rolnictwo, łowiectwo i leśnictwo	14
przemysł	14
budownictwo	62
handel i naprawy	78
hotele i restauracje	4
transport, gospodarka magazynowa i łączność	33
pośrednictwo finansowe	4
obsługa nieruchomości i firm	4
administracja publiczna i obrona narodowa	-
edukacja	-
ochrona zdrowia i pomoc społeczna	10
działalność usługowa komunalna, społeczna i indywidualna, pozostała	31

Dane Urzędu Miejskiego w Ujeździe.

Na obszarze gminy rozwija się rzemiosło, sfera usług, a także rośnie liczba osób podejmujących prace wymagające wyższych kwalifikacji, na ogół poza terenem gminy. W związku z tworzoną Strefą Aktywności Gospodarczej w rejonie węzłów autostrady A4, coraz większe znaczenie w gminie odgrywać będą funkcje usługowe oraz przemysłowe. Nierolnicze funkcje gospodarcze są dziedziną wpływającą na stopień urbanizacji obszaru gminy oraz generującą miejsca pracy. Wzrost liczby podmiotów gospodarczych w sektorze prywatnym jest zjawiskiem pozytywnym, jak również pożądanym.

Jednymi z głównych branż funkcjonujących na obszarze gminy jest: handel i naprawy, budownictwo i przetwórstwo przemysłowe, a także działalność wytwórczo-usługowa.

Na omawianym terenie nie występują obszary nadmiernej kumulacji funkcji gospodarczych, przy czym istnieją korzystne uwarunkowania do ich rozwoju. Przewiduje się, że największy rozwój powinien nastąpić w dziedzinie usług decydujących o jakości życia mieszkańców i usług dla rolnictwa, jak również usług turystycznych i rekreacyjnych.

Mieszkańcy gminy funkcjonujący poza działalnością rolniczą i gospodarczą znajdują najczęściej zatrudnienie w najbliższych ośrodkach miejskich, m.in. w: Kędzierzynie-Koźlu, Opolu, Strzelcach Opolskich i Górnośląskim Okręgu Przemysłowym. Położenie gminy w pobliżu Górnośląskiego Okręgu Przemysłowego oraz miast województwa opolskiego stwarza szansę zaopatrzenia ww. ośrodków w produkty żywnościowe dla dużych i średnich gospodarstw specjalistycznych, ukierunkowanych przede wszystkim na: rolnictwo ekologiczne, ogrodnictwo, sadownictwo, uprawę ziół i roślin przemysłowych oraz firm zajmujących się przetwórstwem. Na obszarze gminy działają następujące podmioty gospodarcze: PPUH Piekarnia „JAAL” Ujazd, Zakład Gospodarki Komunalnej i Mieszkaniowej Ujazd (kotłownia), Produkcja – Usługi – Handel Surowcem Drzewnym S.C. „TRAK” Ujazd.

6. PROBLEMY NA RYNKU PRACY

Problemy na rynku pracy, objawiające się niedostateczną liczbą miejsc pracy, prowadzą do obniżenia standardu życia ludności. Długotrwałe pozostawanie bez zatrudnienia ogranicza szanse na podjęcie pracy, przyczynia się do ubożenia ludności, a nawet prowadzi do wykluczenia społecznego.

Według danych Powiatowego Urzędu Pracy w Strzelcach Opolskich, w latach 2008-2010 liczba osób bezrobotnych w gminie Ujazd ulegała zmianom od 194 na koniec 2008 roku poprzez 179 osób na koniec roku następnego do 206 osób na koniec roku 2010. Wśród pozostających bez pracy większość stanowiły kobiety, których liczba na koniec kolejnych lat wynosiła: 137,115,111. Dane szczegółowe w tym zakresie przedstawia poniższa tabela.

Tabela 9. Bezrobotni w gminie według płci w wieku produkcyjnym w latach 2008-2010

	2008 r.	2009 r.	2010 r.
liczba bezrobotnych w gminie	194	179	206
liczba bezrobotnych kobiet w gminie	137	115	111

Dane Powiatowego Urzędu Pracy w Strzelcach Opolskich.

Uzupełnienie powyższych danych stanowią przedstawione w kolejnej tabeli informacje na temat stopy bezrobocia, jaką odnotowano w latach 2008-2010 w powiecie strzeleckim, województwie opolskim i w kraju.

Tabela 10. Stopa bezrobocia w powiecie, województwie i w kraju latach 2008-2010

	2008 r.	2009 r.	2010 r.
stopa bezrobocia w powiecie strzeleckim	10,9	9,7	11,8
stopa bezrobocia w województwie opolskim	11,9	9,8	12,9
stopa bezrobocia w kraju	9,5	11,9	11,7

Dane Głównego Urzędu Statystycznego.

Dla scharakteryzowania problemu bezrobocia w gminie ważna jest analiza danych dotyczących podziału bezrobotnych według wieku, czasu pozostawania bez pracy, stażu pracy i wykształcenia, a także rodzaju działalności ostatniego miejsca pracy oraz oferty pracy. Dane szczegółowe w tym zakresie na koniec 2010 roku przedstawiają poniższe tabele.

Tabela 11. Bezrobotni w gminie na koniec 2010 roku według wieku, czasu pozostawania bez pracy, stażu pracy i wykształcenia

		liczba bezrobotnych				liczba bezrobotnych	
		ogółem	kobiet			ogółem	kobiet
wiek	18-24 lata	56	38	staż pracy	bez stażu	58	41
	25-34 lata	41	28		do 1 roku	29	22
	35-44 lata	43	31		1-5 lat	36	20
	45-54 lata	33	15		5-10 lat	25	13
	55-59 lat	13	5		10-20 lat	24	15
	60-64 lata	7	–		20-30 lat	16	5
czas pozostawania bez pracy	do 1 miesiąca	28	8	wykształcenie	30 lat i więcej	5	1
	1-3 miesiące	48	32		wyższe	8	5
	3-6 miesięcy	46	32		policealne i śr. zawodowe	29	20
	6-12 miesięcy	23	14		średnie ogólnokształcące	16	13
	12-24 miesiące	25	16		zasadnicze zawodowe	68	42
	pow. 24 miesięcy	23	15		gimnazjalne i niższe	72	37

Dane Powiatowego Urzędu Pracy w Strzelcach Opolskich.

Na koniec 2010 roku wśród bezrobotnych w gminie największe grupy stanowiły osoby młode w wieku 18-34 lata, często bez doświadczenia zawodowego (łącznie 97 osób), osoby pozostające bez zatrudnienia od 1 do 3 miesięcy oraz od 3 do 6 miesięcy (w sumie 94 osoby), osoby bez stażu pracy (58 osób), a także osoby z wykształceniem gimnazjalnym i niższym (72 osób) oraz zasadniczym zawodowym (68 osób).

Liczne grupy wśród będących bez zatrudnienia stanowiły również osoby w wieku 35-44 lata (43 osoby) i 45-54 lata (33 osoby), osoby pozostające bez pracy od 12 do 24 miesięcy (25 osób), osoby ze stażem pracy od 1 do 5 lat (36 osób) i od 10 do 20 lat (24 osoby) oraz osoby z wykształceniem policealnym i średnim zawodowym (29 osób).

Najwięcej kobiet w ogóle bezrobotnych odnotowano wśród osób w wieku 18-24 lata (38 osób) i 35-44 lata (31 osób), osób pozostających bez pracy od 1 do 3 miesięcy (48 osób), osób bez stażu pracy (58) i ze stażem pracy do 5 lat (36 osób) i od 10 do 20 lat (24 osoby).

7. ZASOBY I WARUNKI MIESZKANIOWE

Zasoby i warunki mieszkaniowe ludności determinują w znacznym stopniu jakość jej bytowania. Niejednokrotnie określają również granice możliwości realizowania własnych aspiracji życiowych.

W latach 2008-2010 liczba mieszkań będących w posiadaniu gminy Ujazd utrzymywała się na podobnym poziomie (78 w 2008 r., a po 75 w latach 2009-2010). Powierzchnia użytkowa mieszkań niewiele się zmieniała (3 801,89 m² w 2008 r., a po 3 613,95 m² w latach 2009-2010), a na tym samym poziomie pozostawała przeciętna powierzchnia użytkowa 1 mieszkania (48 m²). Dane szczegółowe w tym zakresie przedstawia poniższa tabela.

Tabela 12. Zasoby mieszkaniowe gminy w latach 2008-2010

	2008 r.	2009 r.	2010 r.
liczba mieszkań	78	75	75
powierzchnia użytkowa mieszkań (w m ²)	3 801,89	3 613,95	3 613,95
przeciętna powierzchnia użytkowa 1 mieszkania (w m ²)	48	48	48

Dane Urzędu Miejskiego w Ujeździe.

W latach 2008-2010 niepokój budziła również mała liczba nowo oddanych mieszkań. Jeśli chodzi o budownictwo niemieszkalne, w analizowanym okresie nie oddano do użytkowania żadnego nowego budynku. Dane szczegółowe w tym zakresie przedstawia poniższa tabela.

Tabela 13. Nowo oddane mieszkania i budynki niemieszkalne w gminie w latach 2008-2010

	2008 r.	2009 r.	2010 r.
liczba nowych mieszkań oddanych do użytkowania	0	5	0
liczba nowych izb oddanych do użytkowania	0	12	0
powierzchnia użytkowa oddanych mieszkań (w m ²)	0	203,09	0

Dane Urzędu Miejskiego w Ujeździe.

Gospodarstwom domowym, które ze względu na swoją trudną sytuację ekonomiczną nie są w stanie pokrywać całości kosztów związanych z utrzymaniem mieszkania, wypłacane są dodatki mieszkaniowe. Jest to forma pomocy świadczona przez gminę, a realizowana przez Urząd Miejski w Ujeździe. Dane szczegółowe w tym zakresie przedstawia poniższa tabela.

Tabela 14. Dodatki mieszkaniowe przyznane w gminie w latach 2008-2010

	2008 r.	2009 r.	2010 r.
liczba rodzin, którym decyzją przyznano dodatek mieszkaniowy	27	22	24
liczba przyznanych dodatków mieszkaniowych	274	252	250
wartość przyznanych dodatków mieszkaniowych (w zł)	28 256,13	41 591,69	41 620,94

Dane Urzędu Miejskiego w Ujeździe.

W latach 2009-2010 liczba rodzin w gminie, którym decyzją administracyjną przyznano dodatek mieszkaniowy, była nieznacznie niższa niż w 2008 roku (odpowiednio 22 i 24 w stosunku do 27). W analizowanym okresie systematycznie zmniejszała się liczba przyznanych dodatków (z 274 w 2008 r. do 250 w 2010 r.).

8. BEZDOMNOŚĆ

Bezdomność jest problemem społecznym charakteryzującym się brakiem stałego miejsca zamieszkania. Wiąże się ze zmianami demograficznymi i ruchliwością społeczną, z recesją gospodarczą, bezrobociem, ubóstwem, kryzysem polityki mieszkaniowej i wzrostem cen mieszkań oraz dysfunkcjonalnością instytucji opiekuńczo-resocjalizacyjnych i karnych zaniedbujących obowiązki opieki następczej.

Do głównych przyczyn bezdomności o charakterze społecznym i patologicznym należą: likwidacja państwowych zakładów pracy, a wraz z nimi hoteli robotniczych, brak miejsc w szpitalach, zakładach opiekuńczych, domach pomocy społecznej, brak opieki nad wychowankami domów dziecka kończącymi 18 lat, brak ośrodków dla nosicieli wirusa HIV, zaległości w opłatach czynszowych prowadzące do eksmisji, a także alkoholizm,

przestępczość, odrzucenie lub brak opieki ze strony najbliższych, rozwód lub trwały rozpad innych więzi formalnych lub nieformalnych, prostytutka kobiet, przemoc w rodzinie oraz świadomy wybór innego sposobu życia i odrzucenie powszechnie uznawanego systemu wartości.

Osobami bezdomnymi, obok tych, którzy są nimi z wyboru, najczęściej stają się ludzie w starszym wieku, matki z nieletnimi dziećmi, rodziny pełne nieposiadające środków finansowych na opłacenie mieszkania oraz osoby, które opuściły zakłady karne.

Bezdomność w gminie Ujazd jest jedynie zjawiskiem, nie urasta do rangi problemu społecznego, przez większą część roku mając charakter jednostkowy. Pomoc osobom bezdomnym i zagrożonym bezdomnością z gminy świadczy Ośrodek Pomocy Społecznej w Ujeździe. Przybiera ona głównie formę wsparcia rzeczowego (odzież, posiłek) oraz schronienia. W latach 2008-2010 liczba rodzin i przebywających w nich osób objętych wsparciem z powodu bezdomności była niewielka (liczba rodzin: 3 w 2008 r., 6 w 2009 r., 5 w 2010 r., liczba osób w rodzinach: 3 w 2008 r., 9 w 2009 r. 7 w 2010 r.).

9. EDUKACJA

Edukacja, rozumiana jako wychowanie, wykształcenie, nauka oraz zdobywanie wiedzy, umiejętności i kształcenie, pełni zasadniczą rolę w rozwoju człowieka. Jako proces trwający od młodości jest sposobem na podniesienie jakości zasobów ludzkich, a tym samym poziomu konkurencyjności gospodarki i przyspieszenia tempa rozwoju gospodarczego. Głównym problemem edukacji jest nierówny dostęp do niej przez całe życie, efektem czego są zróżnicowane szanse życiowe poszczególnych grup ludności, np. młodzieży mieszkającej na wsi i w mieście, dziewcząt i chłopców, dorosłych bez wykształcenia i z wykształceniem.

W roku szkolnym 2009/2010 w gminie Ujazd funkcjonowało 13 placówek oświatowo-wychowawczych, w tym 6 przedszkoli, 6 szkół podstawowych i 1 szkoła gimnazjalna. Dane na temat ww. placówek przedstawia poniższa tabela.

Tabela 15. Placówki oświatowo-wychowawcze w gminie w roku szkolnym 2009/2010

nazwa placówki	adres
Publiczne Przedszkole w Ujeździe	ul. Strzelecka 8, 47-143 Ujazd
Publiczne Przedszkole w Starym Ujeździe	ul. 40-lecia 28, 47-143 Stary Ujazd
Publiczne Przedszkole w Zimnej Wódce	ul. Ujazdowska 32, 47-141 Zimna Wódka

Publiczne Przedszkole w Jaryszowie	ul. Strzelecka 14, 47-143 Jaryszów
Publiczne Przedszkole w Sieronowicach	ul. Strzelecka 27, 47-100 Sieronowice
Publiczne Przedszkole w Balcarzowicach	ul. 1-go Maja 12, 47-134 Balcarzowice
Publiczna Szkoła Podstawowa w Jaryszowie	ul. Stawowa 1, 47-143 Jaryszów
Publiczna Szkoła Podstawowa w Olszowej	ul. Szkolna 7, 47-141 Olszowa
Filialna Szkoła Podstawowa w Zimnej Wódce	ul. Strzelecka 2, 47-141 Zimna Wódka
Publiczna Szkoła Podstawowa w Ujeździe	ul. Strzelecka 6, 47-143 Ujazd
Filialna Szkoła Podstawowa w Starym Ujeździe	ul. Szkolna 3, 47-143 Stary Ujazd
Filialna Szkoła Podstawowa w Sieronowicach	ul. Strzelecka 26, 47-100 Sieronowice
Publiczne Gimnazjum w Ujeździe	ul. Strzelecka 6, 47-143 Ujazd

Dane Urzędu Miejskiego w Ujeździe.

10. KULTURA

Korzystanie z dóbr kultury wpływa na jakość życia ludności i świadczy o poziomie rozwoju społecznego. Działania na polu kultury w gminie Ujazd koordynuje Miejsko-Gminny Ośrodek Działalności Kulturalnej w Ujeździe.

Gmina może pochwalić się bogatym życiem kulturowym, albowiem na jej terenie organizowanych jest w ciągu roku wiele interesujących imprez środowiskowych. Wśród nich następujące: Dni Ziemi Ujazdowskiej, Targi Panieńskie, Dożynki Gminne, Festyn parafialny, Lato w mieście, Dzień kobiet, Dzień matki, Dzień dziecka, Warsztaty kroszonkarskie, Konkurs kroszonkarski, Śląskie śpiewanie, Spotkania seniorów.

Dane na temat funkcjonujących w gminie placówek kulturalnych przedstawia poniższa tabela.

Tabela 16. Placówki kulturalne w gminie w 2010 roku

nazwa placówki	miejsowość
Miejsko-Gminny Ośrodek Działalności Kulturalnej	Ujazd
Biblioteka Publiczna	Ujazd
Biblioteka	Zimna Wódka
Biblioteka	Jaryszów
Wiejski Dom Kultury	Niezdrowice
Hala sportowa	Jaryszów

Świetlica Wiejska	Klucz
Świetlica Wiejska	Balcarzowice

Dane Urzędu Miejskiego w Ujeździe.

11. SPORT I REKREACJA

Propagowany w dzisiejszych czasach zdrowy styl życia obejmuje m.in. właściwe odżywianie, aktywny wypoczynek oraz uprawianie różnorodnych dyscyplin sportowych. Sport wpływa bowiem nie tylko na kondycję zdrowotną człowieka, ale również jego cechy charakteru, postawę, relacje z innymi ludźmi, umiejętność współpracy i asertywność.

Na terenie gminy działa Gminne Zrzeszenie „Ludowe Zespoły Sportowe” w Ujeździe. Jest to organizacja pożytku publicznego, do której należą następujące drużyny: LZS „Błękitni” Jaryszów (posiada 3 drużyny piłkarskie: seniorzy Kl. B, juniorzy Kl. A, trampkarze), LZS Olszowa (posiada 2 drużyny piłkarskie, w tym: seniorzy Kl. B), LZS Zimna Wódka (posiada 1 drużynę piłkarską: seniorzy Kl. B), LZS „Naprzód” Ujazd-Niezdrowice (posiada 3 drużyny piłkarskie: seniorzy, Kl. Okręgowa, juniorzy, Kl. A, trampkarze) oraz LSZ Stary Ujazd (posiada 2 drużyny piłkarskie: seniorzy, Kl. B, juniorzy, Kl. B).

12. TURYSTYKA

Pagórkowate ukształtowanie terenu gminy Ujazd, jak również jej walory przyrodnicze, tworzą niepowtarzalny charakter oraz swojski klimat. Malowniczość i urozmaicenie formy krajobrazu, zwłaszcza leśnego na terenie Parku Krajobrazowego „Góra Św. Anny” i jego otuliny o powierzchni łącznej 990 ha z występującą tutaj różnorodnością roślinną (400 gatunków roślin naczyniowatych) i zwierzęcą (600 gatunków motyli), osobliwościami przyrody nieożywionej, tj. wąwozami, parowami i wydmami daje możliwość obejrzenia na własne oczy tego, co niepowtarzalne. Liczne zabytki historyczne i kulturalne, miejsca wypoczynku zwiedzać można jadąc rowerem bądź spacerując wyznaczonymi ścieżkami rowerowymi o dł. 51 km.

Na terenie miasta i gminy Ujazd znajduje się wiele rozmaitych oraz cennych pod względem historycznym i kulturowym zabytków. Na szczególną uwagę zasługują drewniane świątynie w Olszowej, Kluczu i Zimnej Wódce z XVII w. oraz kościół parafialny p.w. Św. Andrzeja z XIII w., kościół pątniczy p.w. Nawiedzenia NMP z XVIII w., ruiny zamku z XIII w. i XVIII-wieczny spichlerz w Ujeździe.

Liczne obiekty zabytkowe wpisane są do ewidencji zabytków. W miejscowości Ujazd są to 63 obiekty, głównie zabytkowe domy z przełomu XIX i XX w., budynki gospodarcze, spichlerz, budynek bramny zamkowy, stodoła. Na terenie Balcarzowic do ewidencji wpisano 2 zabytkowe domy, a z terenu Jaryszowa w ewidencji znalazły się 3 zabytkowe domy. We wsi Klucz zlokalizowanych jest 7 zabytkowych domów oraz kapliczka św. Nepomucena.

13. SYTUACJA DZIECKA

Dziecko wymaga szczególnej opieki i troski. Działalność na jego rzecz powinna polegać przede wszystkim na ochronie jego praw, wyrównywaniu szans życiowych poprzez ułatwianie dostępu do oświaty, służby zdrowia i wypoczynku oraz na asekurowaniu go w obliczu zagrożeń.

Analiza sytuacji dziecka w gminie Ujazd została dokonana na podstawie badań ankietowych przeprowadzonych w funkcjonujących na jej terenie placówkach oświatowych. Badania te pozwoliły zdiagnozować środowisko szkolne i rodzinne uczniów pod kątem występowania zachowań o cechach patologii społecznej oraz uzyskać informację na temat prowadzonych w szkołach działań opiekuńczo-wychowawczych, profilaktycznych i leczniczych. W sumie do analizy przedłożono 4 ankiety – wypełnione przez pedagogów szkolnych lub, w przypadku ich braku, dyrektorów – z następujących placówek oświatowych:

- Publiczna Szkoła Podstawowa w Jaryszowie (liczba uczniów: 73),
- Publiczna Szkoła Podstawowa w Olszowej (liczba uczniów: 85),
- Publiczna Szkoła Podstawowa im. A. Mickiewicza w Ujeździe (liczba uczniów: 211),
- Publiczne Gimnazjum im. Św. Anny w Ujeździe (liczba uczniów: 197).

Zasoby i oferta szkolna

Z analizy ankiet wynika, że wszystkie placówki zatrudniają pedagoga, jedna (Publiczne Gimnazjum im. Św. Anny w Ujeździe) zatrudnia doradcę zawodowego, jedna psychologa (PSP w Ujeździe). Żadna placówka nie zatrudnia logopedy ani pielęgniarki.

Większość placówek (3) prowadzi dożywianie uczniów (brak tej formy wsparcia w PSP w Jaryszowie), a 2 z nich (PSP i Gimnazjum w Ujeździe) zgłosiły potrzebę zwiększenia o 35 liczby dzieci i młodzieży objętych tym rodzajem pomocy. Wszystkie placówki zapewniają uczniom dostęp do Internetu i umożliwiają korzystanie z sali gimnastycznej.

Wszystkie placówki oferują dzieciom i młodzieży zajęcia dodatkowe. Najczęściej przyjmują one postać różnorodnych tematycznie kół zainteresowań (m.in. koła historyczne, matematyczne, przyrodnicze, ekologiczne, artystyczne, dziennikarskie, informatyczne, fotograficzne) oraz zajęć językowych i rekreacyjno-sportowych. Jednocześnie wszystkie placówki prowadzą zajęcia dla uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi. Wśród nich najczęściej organizowane są zajęcia wyrównawcze, korekcyjno-kompensacyjne i zajęcia rewalidacyjne.

Problemy dosięgające uczniów i ich rodziny

Ankietowani identyfikowali problemy, które w najpoważniejszym stopniu dosięgają uczniów i ich rodziny, w dwojaki sposób, tj. odpowiadając na pytanie o charakterze otwartym oraz wypełniając zamknięty katalog cech patologicznych obejmujący 14 zmiennych.

Określając problemy w odpowiedzi na pytanie otwarte, badani wskazywali głównie na dysfunkcje występujące w domu, odnoszące się do bezradności opiekuńczo-wychowawczej rodziców, nadużywania alkoholu przez nich w obecności dzieci, przemocy domowej. Pedagodzy zwracali również uwagę na zjawisko ubożenia rodzin. Powodowane jest ono m.in. bezrobociem, które – na skutek wyjazdu jednego z rodziców w poszukiwaniu pracy za granicę – generuje problem eurosieroctwa.

Wypełniając zamknięty katalog cech patologicznych, ankietowani stwierdzali ich obecność, podając jednocześnie liczbę ujawnionych przypadków. Szczegółowe informacje na temat zdiagnozowanych w środowisku szkolnym i w domu rodzinnym uczniów problemów społecznych zawierają poniższe tabele.

Tabela 17. Problemy występujące w środowisku szkolnym i rodzinnym dzieci i młodzieży z gminy uczęszczających do szkół podstawowych

cechy patologii społecznej	obecność poszczególnych cech	
	liczba ujawnionych przypadków	nie występuje
sięganie po alkohol	1	
sięganie po narkotyki		X
palenie papierosów	1	
ucieczki z domu		X
kradzieże	2	
agresja i przemoc, w tym: poniżanie, zastraszanie, znęcanie się, bicie, wymuszanie pieniędzy, zmuszanie do palenia papierosów	4	
autoagresja		X
przestępczość ujawniona	1	

niszczenie mienia szkolnego	11	
udział w grupach negatywnych		X
problemy wymagające nadzoru kuratora sądowego	1	
przemoc w rodzinie	1	
zaniedbanie przez dom	2	
wykorzystywanie seksualne		X

Dane z badań ankietowanych przeprowadzonych w placówkach oświatowych gminy.

Tabela 18. Problemy występujące w środowisku szkolnym i rodzinnym dzieci i młodzieży z gminy uczęszczających do szkoły gimnazjalnej

cechy patologii społecznej	obecność poszczególnych cech	
	liczba ujawnionych przypadków	nie występuje
sięganie po alkohol		X
sięganie po narkotyki		X
palenie papierosów	2	
ucieczki z domu		X
kradzieże	1	
agresja i przemoc, w tym: poniżanie, zastraszanie, znęcanie się, bicie, wymuszanie pieniędzy, zmuszanie do palenia papierosów	3	
autoagresja		X
przestępczość ujawniona		X
niszczenie mienia szkolnego	1	
udział w grupach negatywnych		X
problemy wymagające nadzoru kuratora sądowego	2	
przemoc w rodzinie		X
zaniedbanie przez dom	1	
wykorzystywanie seksualne		X

Dane z badań ankietowanych przeprowadzonych w placówkach oświatowych gminy.

Badania i działania profilaktyczne i naprawcze konieczne do przeprowadzenia

Wskazując badania konieczne do przeprowadzenia wśród dzieci, młodzieży i ich rodziców, pedagodzy stwierdzili, iż należy dokładnie zdiagnozować zachowania negatywne w środowisku szkolnym i rodzinnym, w tym problemy ubóstwa, bezrobocia, uzależnień, agresji i przemocy domowej. W opinii ankietowanych trzeba również dokładnie rozpoznać wykorzystywane przez rodziców metody wychowawcze oraz skutki ich stosowania. Ważne jest także zbadanie skuteczności pomocy udzielanej dzieciom, młodzieży i ich rodzicom oraz poznanie ich oczekiwań w tym zakresie. Zdaniem pedagogów warto także poznać propozycje tych grup co do oferty spędzania czasu wolnego.

Określając działania profilaktyczne i naprawcze, które należałoby przeprowadzić w szkołach, badani wskazywali głównie na potrzebę organizowania warsztatów, pogadank, konkursów i prezentacji profilaktycznych oraz spotkań ze specjalistami z danej dziedziny. Pedagodzy podkreślali również znaczenie propagowania zdrowego stylu życia, m.in. poprzez rozpowszechnianie materiałów edukacyjno-informacyjnych. Zwracali także uwagę na konieczność prowadzenia psychoedukacji rodziców i organizowania treningów zastępowania agresji oraz konstruktywnego rozwiązywania problemów społecznych.

Współpraca szkół z rodzicami uczniów

Przedstawiciele wszystkich ankietowanych placówek uznali współpracę z rodzicami uczniów za zadowalającą. W jej ramach odbywają się zebrania z rodzicami, konsultacje indywidualne, rozmowy telefoniczne, dyżury, pogadanki, spotkania w ramach Rady Rodziców i wizyty domowe, organizowane są liczne imprezy i uroczystości szkolne, prowadzona jest pedagogizacja rodziców. Ci ostatni zachęceni są również do aktywnego uczestnictwa w życiu szkoły.

Współpraca szkół z instytucjami i organizacjami wspierającymi dzieci, młodzież i rodziny

Podobnie jak w przypadku oceny współpracy szkół z rodzicami, przedstawiciele wszystkich badanych placówek stwierdzili, że współpraca z instytucjami i organizacjami wspierającymi dzieci, młodzież i rodziny jest zadowalająca. Do podmiotów tych zaliczyli: Ośrodek Pomocy Społecznej, Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie, Poradnię Psychologiczno-Pedagogiczną, Sąd Rejonowy i kuratorów sądowych, Policję, Gminną Komisję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Dom Kultury, zakłady opieki zdrowotnej, Caritas, Mniejszość Niemiecką, Teatr Profilaktyczny „Kurtyna” z Krakowa, Małopolskie Centrum Profilaktyki.

Potrzeby dzieci i młodzieży

Wskazując najpilniejsze potrzeby dzieci i młodzieży, pedagodzy zwrócili uwagę na konieczność zapewnienia im szerszego dostępu do alternatywnych form spędzania czasu wolnego. Postulat ten dotyczył głównie uczniów z obszarów wiejskich gminy, którzy mają ograniczone możliwości korzystania z zajęć pozalekcyjnych oraz infrastruktury kulturalnej i sportowo-rekreacyjnej.

Wśród innych potrzeb dzieci i młodzieży ankietowani wskazali konieczność zwiększenia dostępu do pomocy pedagoga, psychologa i logopedy poprzez wydłużenie czasu ich pracy, rozszerzenia wsparcia w postaci dożywiania oraz organizowania terapii zajęciowej dla dzieci i młodzieży z objawami niedostosowania społecznego.

Możliwości przyczynienia się szkół do poprawy sytuacji dzieci i młodzieży

Zastanawiając się nad tym, w jaki sposób szkoła może się przyczynić do poprawy sytuacji dzieci i młodzieży w gminie, pedagodzy wskazywali przede wszystkim na możliwość zagospodarowania czasu wolnego, m.in. poprzez organizowanie zajęć pozalekcyjnych, kół zainteresowań, imprez szkolnych oraz wypoczynku. Zwracali także uwagę na możliwość prowadzenia systematycznego monitoringu uczniów z rodzin będących w trudnej sytuacji życiowej i materialnej oraz organizowania akcji charytatywnych i pomocy finansowej. Ankietowani podkreślali również wagę i korzyści płynące ze współpracy szkoły z instytucjami i organizacjami wspierającymi dzieci, młodzież i rodziny w gminie.

14. OCHRONA ZDROWIA

Styl życia i zachowania zdrowotne wpływają w największym stopniu na stan zdrowia ludności. Do czynników zagrażających zdrowiu należą przede wszystkim: mała aktywność fizyczna, nieprawidłowości w sposobie żywienia, palenie tytoniu, nadmierne spożycie alkoholu, używanie narkotyków, zły stan środowiska naturalnego, niewłaściwe warunki bezpieczeństwa pracy, wypadki drogowe oraz brak powszechnej profilaktyki.

W gminie Ujazd funkcjonuje 1 zakład opieki zdrowotnej (niepubliczny), są prowadzone 4 prywatne praktyki lekarskie oraz działa 1 apteka. Dane szczegółowe w tym zakresie przedstawia poniższa tabela.

Tabela 19. Zakłady opieki zdrowotnej i prywatne praktyki lekarskie w gminie w 2010 roku

nazwa placówki	adres
Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej „Med-Ujazd”	ul. Mickiewicza 3, 47-143 Ujazd
Gabinet dentystyczny Przyślak – Kusyra Beata, Cichoń – Fedyk Magdalena	ul. Mickiewicza 3, 47-143 Ujazd
Gabinet prywatny Gallus Grażyna. Lekarz medycyny internista	ul. Traugutta 50, 47-143 Ujazd
Prywatny Gabinet Internistyczny i Medycyny Profilaktycznej Ryszard Krzemiński	ul. Spacerowa 11, 47-143 Ujazd

Dane Urzędu Miejskiego w Ujeździe.

Dla poznania sytuacji zdrowotnej mieszkańców gminy ważna jest analiza danych będących w posiadaniu zakładów opieki zdrowotnej i indywidualnych praktyk lekarskich działających na jej terenie. W poniższej tabeli przedstawiono dane za 2010 rok uzyskane z NZOZ „Med.-Ujazd” w Ujeździe.

Tabela 20. Najczęstsze schorzenia ludności gminy w 2010 roku

rodzaj schorzenia	osoby, u których stwierdzono schorzenie	
	liczba dzieci i młodzieży	liczba osób dorosłych
choroby tarczycy	9	89
cukrzyca	1	422
otyłość	30	–
zaburzenia odżywiania	69	–
alergie pokarmowe	5	–
alergie skórne	5	–
choroby układu moczowego	5	–
choroby obwodowego układu nerwowego	1	23
choroby układu krążenia	6	933
przewlekły nieżyt oskrzeli, dychawica oskrzelowa	20	108
przewlekłe choroby układu trawiennego	–	118
choroby układu mięśniowo-kostnego i tkanki łącznej	–	96
nowotwory	–	11
niedokrwistość	9	41
upośledzenie umysłowe	4	–
padaczka	1	–
dziecięce porażenie mózgowie	5	–
zaburzenia refrakcji i akomodacji oka	65	–
choroba nadciśnieniowa	2	–
zaburzenia rozwoju	11	–
zniekształcenia kręgosłupa	68	–
trwałe uszkodzenia narządu ruchu	4	–
gruźlica	–	1
pacjenci wymagający czynnej opieki	2	5

Dane NZOZ „Med.-Ujazd” w Ujeździe.

W 2010 roku pod opieką Niepublicznego Zakładu Opieki Zdrowotnej Przychodni „Med.-Ujazd” w Ujeździe było 909 dzieci i młodzieży oraz 2.987 osób dorosłych z gminy. U największej liczby osób w wieku przedprodukcyjnym stwierdzono zaburzenia odżywiania

(69 osób), zniekształcenia kręgosłupa (68 osób), zaburzenia refrakcji i akomodacji oka (65 osób) i otyłość (30 osób). Dorośli z kolei najczęściej zmagali się z chorobami układu krążenia (933 osoby), cukrzycą (422 osoby), przewlekłymi chorobami układu trawiennego (118 osób), przewlekłym nieżytem oskrzeli (108 osób).

Ważną rolę w utrzymaniu dobrego stanu zdrowia pełni profilaktyka. Poniższa tabela przedstawia dane szczegółowe na temat dzieci do lat 3 objętych opieką profilaktyczną oraz dzieci i młodzieży do lat 19 objętych profilaktycznymi badaniami lekarskimi.

Tabela 21. Profilaktyka zdrowotna dzieci i młodzieży z gminy w 2010 roku

forma profilaktyki	liczba dzieci i młodzieży
porady profilaktyczne lekarza rodzinnego po raz pierwszy (dzieci do lat 3)	28
porady profilaktyczne lekarza rodzinnego następnym razem (dzieci do lat 3)	281
profilaktyczne badania lekarskie (dzieci i młodzież do lat 19 podlegający badaniu)	387
profilaktyczne badania lekarskie (dzieci i młodzież do lat 19 zbadani zgodnie z programem badań profilaktycznych)	293

Dane NZOZ „Med.-Ujazd” w Ujeździe.

W 2009 roku poradami profilaktycznymi lekarza rodzinnego Niepublicznego Zakładu Opieki Zdrowotnej „Med.-Ujazd” w Ujeździe po raz pierwszy i po raz następny zostało objętych odpowiednio 28 i 281 dzieci do lat 3. Profilaktycznymi badaniami lekarskimi objęto natomiast 387 dzieci i młodzieży, w tym 293 osoby zgodnie z programem badań profilaktycznych.

15. BEZPIECZEŃSTWO PUBLICZNE

Bezpieczeństwu publicznemu zagraża przestępczość, która jest zjawiskiem dynamicznym i, podobnie jak społeczeństwo, podlega rozwojowi. Choć stanowi margines życia społecznego, poprzez swą intensywność i częstotliwość może mieć wpływ na formowanie się postaw i zachowań ludności oraz odciskać dotkliwie piętno na jej funkcjonowaniu.

Według danych Komendy Powiatowej Policji w Strzelcach Opolskich Posterunek w Leśnicy w 2010 roku w gminie Ujazd wszczęto 65 postępowań przygotowawczych w sprawie niżej wymienionych w poniższej tabeli przestępstw.

Tabela 22. Wybrane przestępstwa przeciwko mieniu i zdrowiu popełnione w gminie w 2010 roku

kategoria przestępstwa	liczba przestępstw
kradzież cudzej rzeczy	12
uszkodzenie mienia	3
rozbój, kradzież rozbójnicza i wymuszenie rozbójnicze	2
kradzież samochodu	0
kradzież z włamaniem	18
nietrzeźwy kierujący pojazdem mechanicznym	8
nietrzeźwy kierujący rowerem	13
przywłaszczenie rzeczy powierzonej	2
znieważenie funkcjonariusza publicznego	1
usunięcie flagi polskiej	1
oszustwo	2
ustawa o ochronie zwierząt	1
ustawa o przeciwdziałaniu narkomanii	1
groźby karalne	1

Dane Komendy Powiatowej w Strzelcach Opolskich Posterunek w Leśnicy.

Ponadto na terenie gminy w 2010 roku były prowadzone czynności w sprawach o czyny karalne przeciwko 3 nieletnim. Zostało także wszczętych 10 nadzorów w ramach procedury „Niebieskiej Karty”.

16. POMOC SPOŁECZNA

Zgodnie z ustawą o pomocy społecznej, pomoc społeczna jest instytucją polityki społecznej państwa, mającą na celu umożliwienie osobom i rodzinom przezwyciężania trudnych sytuacji życiowych, których nie są one w stanie pokonać, wykorzystując własne uprawnienia, zasoby i możliwości. Instytucja ta wspiera osoby i rodziny w wysiłkach zmierzających do zaspokojenia niezbędnych potrzeb i umożliwia im życie w warunkach odpowiadających godności człowieka.

Zadania pomocy społecznej w gminie Ujazd wykonuje Ośrodek Pomocy Społecznej w Ujeździe. Jednostka ta realizuje również zadania wynikające z innych, aniżeli ustawa o pomocy społecznej, aktów prawnych. Należą do nich w szczególności: ustawa o świadczeniach rodzinnych i ustawa o pomocy osobom uprawnionym do alimentów, ustawa o świadczeniach zdrowotnych finansowanych ze środków publicznych, ustawa o powszechnym ubezpieczeniu społecznym oraz ustawa o ochronie zdrowia psychicznego.

Z końcem 2010 roku kadre OPS-u stanowiło 7 osób. Dane szczegółowe na temat stanu zatrudnienia w ośrodku, potrzeb w tym zakresie oraz poziomu wykształcenia pracujących w nim osób przedstawiają poniższe tabele.

Tabela 23. Stan zatrudnienia w OPS-ie oraz potrzeby w tym zakresie na koniec 2010 roku

rodzaj stanowiska	liczba etatów	o ile etatów powinno być więcej?
kadra kierownicza	1	0
pracownicy socjalni	3	0
pracownicy wykonujący usługi opiekuńcze	0	0
pracownicy wykonujący specjalistyczne usługi opiekuńcze	0	0
pozostali pracownicy	3	1

Dane Ośrodka Pomocy Społecznej w Ujeździe.

Wśród propozycji w zakresie rozwoju zasobów kadrowych OPS-u nie figuruje potrzeba zwiększenia liczby pracowników socjalnych.

Tabela 24. Wykształcenie kadry OPS-u oraz potrzeby w tym zakresie na koniec 2010 roku

rodzaj wykształcenia, dodatkowe kwalifikacje i zainteresowanie w tym zakresie		liczba osób		
		kadra kierownicza	pracownicy socjalni	
wykształcenie	wyższe kierunkowe	–	3	
	wyższe niekierunkowe	1	–	
	średnie kierunkowe	–	–	
	średnie niekierunkowe	–	–	
	zawodowe i niższe	–	–	
dodatkowe kwalifikacje	specjalizacja z zakresu organizacji pomocy społecznej	ukończona	1	
		w trakcie realizacji	–	
	specjalizacja I stopnia w zawodzie pracownika socjalnego	posiadany	–	1
		w trakcie realizacji	–	1
osoby zainteresowane podjęciem specjalizacji z zakresu organizacji pomocy społecznej		0		
osoby zainteresowane podjęciem specjalizacji I stopnia w zawodzie pracownik socjalny		0		
osoby zainteresowane podjęciem specjalizacji II stopnia w zawodzie pracownik socjalny		0		

Dane Ośrodka Pomocy Społecznej w Ujeździe

Z końcem 2010 roku wykształcenie wyższe posiadały 4 osoby z kadry OPS-u, w tym kierownik Ośrodka, który miał również ukończoną specjalizację z zakresu organizacji pomocy społecznej.

Prawo do wsparcia udzielanego przez OPS mają osoby i rodziny, które spełniają określone warunki przedstawione w poszczególnych aktach prawnych. I tak np. w odniesieniu do świadczeń z pomocy społecznej jednym z nich jest kryterium dochodowe, które jest ustalone na poziomie 477 zł miesięcznie w przypadku osoby samotnie gospodarującej i 351 zł na osobę w rodzinie. Kryterium dochodowe stosowane jest również przy przyznawaniu zasiłków rodzinnych i świadczeń alimentacyjnych. Zasiłek rodzinny przysługuje, jeśli dochód rodziny na osobę albo dochód osoby uczącej się nie przekracza 504 zł, a gdy członkiem rodziny jest dziecko legitymujące się orzeczeniem o niepełnosprawności lub orzeczeniem o umiarkowanym albo o znacznym stopniu niepełnosprawności, jeśli dochód ten nie przekracza 583 zł. Świadczenia z funduszu alimentacyjnego przysługują z kolei, jeżeli dochód rodziny w przeliczeniu na osobę w rodzinie nie przekracza kwoty 725 zł.

W wykonywaniu zadań OPS współdziała z różnymi podmiotami, m.in. z organami wykonawczymi gminy i sołectw, innymi jednostkami organizacyjnymi gminy, służbą zdrowia, policją, kuratorami sądowymi oraz instytucjami i organizacjami pozarządowymi zajmującymi się pomocą społeczną.

Poniższa tabela przedstawia dane dotyczące kwot wydatkowanych przez OPS na realizację zadań w latach 2008-2010.

Tabela 25. Środki finansowe wydatkowane przez OPS na pomoc mieszkańcom gminy w latach 2008-2010

wielkość wydatków	2008 r.	2009 r.	2010 r.
ogółem	11 648 291,09 zł	1 805 288,33 zł	2 100 162,68 zł
w tym na świadczenia pomocy społecznej	10 333 342,02 zł	404 080,20 zł	494 955,55 zł
na zadania własne gminy	3 849 665,85 zł	827 211,99 zł	931 245,60 zł
na zadania zlecone gminie	7 798 725,24 zł	978 076,34 zł	1 168 917,08 zł

Dane Ośrodka Pomocy Społecznej w Ujeździe.

W 2008 roku wysokość środków finansowych przeznaczonych przez OPS na pomoc mieszkańcom gminy była znacznie wyższa niż w latach 2009-2010. Wpływ na taki stan rzeczy miało przyznawanie w ramach zadań zleconych gminie zasiłków celowych na pokrycie wydatków związanych z kłeską żywnościową.

Poniższa tabela przedstawia dane dotyczące liczby mieszkańców gminy objętych przez OPS wsparciem z zakresu pomocy społecznej w latach 2008-2010.

Tabela 26. Beneficjenci pomocy społecznej w gminie w latach 2008-2010

	2008 r.	2009 r.	2010 r.
liczba osób, którym przyznano decyzją świadczenie	334	205	225
liczba rodzin	243	153	157
liczba osób w rodzinach	833	421	438

Dane Ośrodka Pomocy Społecznej w Ujeździe.

Liczba osób objętych pomocą społeczną w gminie w latach 2009-2010 była niższa niż w 2008 roku, co wiązało się z udzielaniem w tym ostatnim roku wsparcia w celu usunięcia skutków klęski żywiołowej. Uzupełnienie powyższych danych stanowią przedstawione w kolejnej tabeli informacje na temat struktury wiekowej oraz aktywności zawodowej odbiorców pomocy społecznej w gminie w 2010 roku.

Tabela 27. Struktura wiekowa oraz aktywność zawodowa beneficjentów pomocy społecznej w gminie w 2010 roku

wiek odbiorców	liczba osób w rodzinach	rodzaj aktywności zawodowej	liczba osób powyżej 18 lat według decyzji administracyjnych
0-16 lat	128	pracuje	24
17-21 lat	48	pracuje dorywczo	49
22-30 lat	41	nie pracuje	12
31-40 lat	61	studiuje	8
41-50 lat	92	uczy się	158
51-60 lat	43	na rencie	40
61-70 lat	10	na emeryturze	78
71 lat i więcej	15	na zasiłku dla bezrobotnych	28
		bezrobotny bez prawa do zasiłku	68

Dane Ośrodka Pomocy Społecznej w Ujeździe.

Analiza struktury wiekowej mieszkańców gminy objętych przez OPS pomocą społeczną w 2010 roku wykazała, że największą grupę stanowili dzieci i młodzież do 16 lat (128 osób). Znacznie mniejsze, choć spore, grupy reprezentowały osoby w wieku 41-50 lat (92 osoby), 31-40 lat (61 osób) i 17-21 lat (48 osób).

Jeśli chodzi o podział beneficjentów pomocy społecznej w gminie według aktywności zawodowej, najliczniejszą grupę w 2010 roku stanowiły osoby uczące się (158 osób),

następnie emeryci (78 osób). Liczną grupą były również osoby bezrobotne niemające prawa do zasiłku (68 osób).

Analizując powyższe dane, można pokusić się o stwierdzenie, iż najliczniejszą grupę wśród mieszkańców gminy korzystających ze wsparcia OPS-u w 2010 roku stanowiły charakteryzujące się niskim poziomem dochodów i częstokroć dotknięte bezrobociem rodziny ubogie. Pochodzące z nich dzieci, z racji niedoborów materialnych w domu, korzystały ze wsparcia w formie dożywiania w szkołach. Diagnozę tę potwierdzają dane dotyczące powodów przyznawania pomocy społecznej w gminie, które za lata 2008-2010 przedstawia poniższa tabela.

Tabela 28. Powody przyznania pomocy społecznej w gminie w latach 2008-2010

powód przyznania pomocy	Liczba rodzin			liczba osób w rodzinach		
	2008 r.	2009 r.	2010 r.	2008 r.	2009 r.	2010 r.
ubóstwo	80	80	93	338	241	277
bezdomność	3	6	5	3	9	7
potrzeba ochrony macierzyństwa	22	27	18	114	126	88
bezrobocie	60	66	73	190	196	220
niepełnosprawność	53	58	60	157	149	150
długotrwała lub ciężka choroba	50	55	59	97	106	120
bezzadność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego	29	36	39	134	162	168
przemoc w rodzinie	2	1	1	4	3	3
alkoholizm	6	12	12	13	29	33
trudności w przystosowaniu do życia po opuszczeniu zakładu karnego	1	1	1	3	1	1
zdarzenie losowe	121	7	9	489	23	34
sytuacja kryzysowa	1	1	1	1	1	1
klęska żywiołowa lub ekologiczna	71	0	0	301	0	0
narkomania	0	1	0	0	1	0

Dane Ośrodka Pomocy Społecznej w Ujeździe.

W latach 2008-2010 najczęstszą przyczyną przyznawania pomocy społecznej w gminie było ubóstwo. Liczba rodzin korzystających ze wsparcia OPS-u z tego powodu w 2010 roku była wyższa niż w latach 2008-2009 (93 w stosunku do 80). Ważną przyczyną udzielania pomocy było również prowadzące do ubóstwa bezrobocie. Liczba rodzin objętych z jego powodu pomocą zwiększała się z roku na rok (z 60 w 2008 r. do 73 w 2010 r.).

Istotne przyczyny świadczenia pomocy społecznej w gminie stanowiły także problemy niepełnosprawności i długotrwałej lub ciężkiej choroby. Liczba rodzin objętych wsparciem OPS-u z tych powodów zwiększała się, wynosząc w kolejnych latach odpowiednio 53 i 50 w 2008 r., 58 i 55 w 2009 r. oraz 60 i 59 w 2010 r.

W roku 2008 ważnymi powodami przyznawania pomocy społecznej były także zdarzenie losowe oraz klęska żywiołowa lub ekologiczna. Liczba rodzin objętych wsparciem OPS-u z tych powodów wyniosła odpowiednio 121 i 71.

Powody przyznania pomocy społecznej w gminie przez OPS wpływały na formę udzielanego wsparcia. Dane szczegółowe w tym zakresie za lata 2008-2010 przedstawia poniższa tabela.

Tabela 29. Formy wsparcia udzielanego w gminie przez OPS w latach 2008-2010

formy pomocy	liczba osób, którym przyznano decyzją administracyjną świadczenie			liczba rodzin			liczba osób w rodzinach		
	2008 r.	2009 r.	2010 r.	2008 r.	2009 r.	2010 r.	2008 r.	2009 r.	2010 r.
pieniężna	381	213	229	357	202	222	1 236	531	565
rzeczowa	77	50	72	44	27	40	219	137	200
praca socjalna	X	X	X	42	35	63	119	104	171
poradnictwo specjalistyczne	X	X	X	–	–	–	–	–	–
schronienie	–	3	2	–	3	2	–	6	2
usługi opiekuńcze	10	9	11	10	9	11	10	9	12
specjalistyczne usługi opiekuńcze	–	–	1	–	–	1	–	–	3
skierowanie do domu pomocy społecznej	7	–	5	7	–	–	–	–	–

Dane Ośrodka Pomocy Społecznej w Ujeździe.

W latach 2008-2010 najczęściej udzielanymi mieszkańcom gminy formami wsparcia były pomoc pieniężna i rzeczowa, głównie w postaci zasiłków celowych i w naturze, zasiłków stałych, okresowych oraz posiłku. Liczba rodzin i osób w rodzinach objętych tymi rodzajami wsparcia ulegała wahaniom (pomoc finansowa odpowiednio z 357 i 1 236 w 2008 r. poprzez 202 i 531 w 2009 r. do 222 i 565 w 2010 r., pomoc rzeczowa odpowiednio z 44 i 219 w 2008 r. poprzez 27 i 137 w 2009 r. do 40 i 200 w 2010 r.).

Ważną rolę w ramach udzielanej przez OPS pomocy odgrywała również praca socjalna. Liczba rodzin i osób w rodzinach objętych tą formą wsparcia wahała się z roku na rok (z odpowiednio 42 i 119 w 2008 r., przez 35 i 104 w 2009 r., do 63 i 171 w 2010 r.).

Osoby, które nie mogły samodzielnie funkcjonować w codziennym życiu, którym nie można było zapewnić niezbędnej pomocy w formie usług opiekuńczych i które tym samym wymagały całodobowej opieki z powodu wieku, choroby lub niepełnosprawności, były kierowane przez OPS do domów pomocy społecznej. W latach 2008-2010 liczba takich osób wyniosła odpowiednio 3, 0 i 5.

W ramach realizowanych zadań OPS przyznawał także świadczenia rodzinne, do których należą: zasiłek rodzinny i dodatki do tego zasiłku, świadczenia opiekuńcze w postaci zasiłku pielęgnacyjnego i świadczenia pielęgnacyjnego oraz jednorazowa zapomoga z tytułu urodzenia się dziecka. W latach 2008-2010 wartość udzielonych świadczeń ulegała wahaniom i wyniosła w kolejnych latach: w 2008 r. – 883 999 zł, w 2009 r. – 837 774 zł, a w 2010 roku – 987 011 zł.

Poniższa tabela zawiera dane szczegółowe na temat świadczeń rodzinnych przyznanych w 2010 roku.

Tabela 30. Świadczenia rodzinne przyznane w gminie w 2010 roku

rodzaj świadczenia	liczba osób, którym przyznano decyzją świadczenie	liczba przyznanych świadczeń	wartość przyznanych świadczeń
zasiłek rodzinny	193	4 003	344 054
dodatek do zasiłku z tytułu urodzenia dziecka	16	16	16 000
dodatek do zasiłku z tytułu opieki nad dzieckiem w okresie korzystania z urlopu wychowawczego	13	114	43 760
dodatek do zasiłku z tytułu samotnego wychowywania dziecka	14	149	26 690
dodatek do zasiłku z tytułu samotnego wychowywania dziecka i utraty prawa do zasiłku dla bezrobotnych	0	0	0
dodatek do zasiłku z tytułu wychowywania dziecka w rodzinie wielodzietnej	61	922	73 760
dodatek do zasiłku z tytułu kształcenia i rehabilitacji dziecka niepełnosprawnego	20	232	17 100
dodatek do zasiłku z tytułu rozpoczęcia roku szkolnego	119	247	24 700
dodatek do zasiłku z tytułu podjęcia przez dziecko nauki w szkole poza miejscem zamieszkania	67	635	31 990
zasiłek pielęgnacyjny	159	1 688	258 264
świadczenie pielęgnacyjne	17	177	91 693

jednorazowa zapomoga z tytułu urodzenia się dziecka	57	59	59 000
liczba świadczeń rodzinnych ogółem	365	8 242	987 011

Dane Ośrodka Pomocy Społecznej w Ujeździe.

W 2010 r. najczęściej OPS wypłacał zasiłek rodzinny (4 003 świadczenia), który służy częściowemu pokryciu wydatków na utrzymanie dziecka. Istotne formy wsparcia stanowiły również: zasiłek pielęgnacyjny oraz dodatki do zasiłku rodzinnego z tytułu wychowywania dziecka w rodzinie wielodzietnej, z tytułu podjęcia przez dziecko nauki w szkole poza miejscem zamieszkania, z tytułu rozpoczęcia roku szkolnego oraz z tytułu kształcenia i rehabilitacji dziecka niepełnosprawnego.

Za osoby pobierające świadczenia pielęgnacyjne OPS opłacił w latach 2008-2010 następującą liczbę składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe: w 2008 r. 7 (na kwotę 627,06 zł), w 2009 r. 12 (1 074,95 zł), a w 2010 r. 3 (262,74 zł).

Zaliczka alimentacyjna, a następnie świadczenie alimentacyjne stanowiły kolejne formy wsparcia świadczone w latach 2008-2010 przez OPS mieszkańcom gminy. Ta pomoc finansowa, udzielana początkowo zgodnie z ustawą o postępowaniu wobec dłużników alimentacyjnych oraz zaliczce alimentacyjnej, a od 1 października 2008 roku w oparciu o ustawę o pomocy osobom uprawnionym do alimentów, była przyznawana dziecku wychowywanemu w rodzinie niepełnej, w przypadku bezskuteczności egzekucji zasądzonych świadczeń alimentacyjnych, oraz dzieciom wychowywanym przez osoby pozostające w związkach małżeńskich, przeprowadzających separację lub rozwód. Dane szczegółowe w tym zakresie przedstawia poniższa tabela.

Tabela 31. Zaliczki i świadczenia alimentacyjne przyznane w gminie w latach 2007-2010

	2008 r.	2009 r.	2010
liczba osób, którym decyzją przyznano zaliczkę alimentacyjną	10	X	X
liczba osób, którym decyzją przyznano świadczenie alimentacyjne	23	21	25
liczba przyznanych zaliczek alimentacyjnych	163	X	X
liczba przyznanych świadczeń alimentacyjnych	67	259	307
wielkość wydatków na zaliczki alimentacyjne	33 363 zł.	X	X
wielkość wydatków na świadczenia alimentacyjne	19 900 zł.	80 350 zł.	99 976 zł

Dane Ośrodka Pomocy Społecznej w Ujeździe.

Liczba mieszkańców gminy, którym w latach 2007-2010 OPS przyznał zaliczkę, a następnie świadczenie alimentacyjne była na podobnym poziomie (23 w 2008 r., 21 w 2009 r. i 25 w 2010 r.). Zwiększała się natomiast liczba wypłaconych zaliczek i świadczeń (z 230 w 2008 r. do 307 w 2010 r.), a co za tym idzie, wysokość kwot wydatkowanych na ten cel (z 53 263 zł w 2007 r. do 99 976 zł. w 2010).

Pomoc społeczna polega m.in. na prowadzeniu i rozwoju niezbędnej infrastruktury socjalnej. W gminie Ujazd, poza Ośrodkiem Pomocy Społecznej, funkcjonują świetlice środowiskowe w Ujeździe, Zimnej Wódce, Niezdrowicach, Balcarzowicach, Jaryszowie, Olszowej i Sieronowicach.

W uzupełnieniu powyższych danych warto odnotować, że mieszkańcy gminy korzystają również z oferty instytucji, które działają poza jej terenem. Należy do nich m.in. funkcjonujące w Strzelcach Opolskich Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie. Wybrane dane dotyczące działalności PCPR w odniesieniu do ludności gminy w latach 2008-2010 przedstawia natomiast poniższa tabela.

Tabela 32. Działalność PCPR-u w odniesieniu do ludności gminy w latach 2008-2010

	2008 r.	2009 r.	2010 r.
liczba dzieci z gminy zgłoszonych do adopcji	0	0	0
liczba dzieci z gminy adoptowanych	0	0	0
liczba dzieci z gminy umieszczonych w rodzinach zastępczych	1	0	1
liczba dzieci z gminy umieszczonych w placówkach opiekuńczo-wychowawczych	5	5	5
liczba dzieci z gminy przebywających w rodzinach zastępczych	1	1	2
liczba dzieci z gminy przebywających w placówkach opiekuńczo-wychowawczych	5	5	5
liczba rodzin zastępczych, które objęły opieką dzieci z gminy	1	0	1
liczba usamodzielnianych dzieci z gminy	1	0	0
liczba orzeczeń o niepełnosprawności wydanych dzieciom z gminy	15	9	17
liczba orzeczeń o stopniu niepełnosprawności wydanych mieszkańcom gminy	50	74	94

Dane Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Strzelcach Opolskich.

W latach 2008-2010 liczba dzieci z gminy przebywających w rodzinach zastępczych była niewielka (odpowiednio 1, 1 i 2). Nieco większa i niezmienna była liczba dzieci z gminy przebywających w placówkach opiekuńczo-wychowawczych (po 5 w każdym roku).

Jeśli chodzi o orzecznictwo o niepełnosprawności, w latach 2008-2010 liczba orzeczeń o niepełnosprawności wydanych dzieciom z gminy ulegała wahaniom (odpowiednio

15, 9 i 17), a liczba orzeczeń o stopniu niepełnosprawności wydanych mieszkańcom gminy stale rosła (z 50 w 2008 r. do 94 w 2010 r.).

17. SYTUACJA OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH

Niepełnosprawność oznacza trwałą lub okresową niezdolność do wypełniania ról społecznych z powodu stałego lub długotrwałego naruszenia sprawności organizmu, w szczególności powodującą niezdolność do pracy. Schorzeniami, które najczęściej przyczyniają się do niepełnosprawności, są choroby układu krążenia oraz dysfunkcje narządu ruchu.

Z uwagi na to, że jedynym pełnym badaniem, którego wyniki pozwalają ustalić liczbę osób niepełnosprawnych oraz umożliwiają ich charakterystykę, są narodowe spisy powszechne, w analizie sytuacji tej grupy ludności gminy Ujazd wykorzystano dane z ostatniego spisu przeprowadzonego w 2002 roku.

W 2002 roku w gminie Ujazd mieszkało 547 osób niepełnosprawnych (276 mężczyzn i 271 kobiet), w tym 405 osób niepełnosprawnych prawnie i 142 osoby niepełnosprawne tylko biologicznie.

Poniższe tabele przedstawiają strukturę wiekową osób niepełnosprawnych w gminie oraz ich podział według poziomu wykształcenia i aktywności ekonomicznej.

Tabela 33. Struktura wiekowa osób niepełnosprawnych w gminie w 2002 roku

ekonomiczna grupa wieku	liczba osób
osoby w wieku przedprodukcyjnym	22
osoby w wieku produkcyjnym	269
osoby wieku poprodukcyjnym	256

Dane Narodowego Spisu Powszechnego Ludności i Mieszkań 2002.

Tabela 34. Osoby niepełnosprawne w gminie według poziomu wykształcenia w 2002 roku

poziom wykształcenia	liczba osób
wyższe	4
policealne	3
średnie	37
zasadnicze zawodowe	130
podstawowe ukończone	330
podstawowe nieukończone	29

nieustalony	2
-------------	---

Dane Narodowego Spisu Powszechnego Ludności i Mieszkań 2002.

Niski poziom wykształcenia w istotny sposób utrudnia osobom niepełnosprawnym funkcjonowanie na rynku pracy i utrzymanie posiadanego zatrudnienia. W 2002 roku najliczniejszą grupę wśród osób dotkniętych niepełnosprawnością w gminie stanowiły osoby z wykształceniem podstawowym ukończonym (330 osób).

Tabela 35. Osoby niepełnosprawne w gminie według aktywności ekonomicznej w 2002 roku

rodzaj aktywności zawodowej	liczba osób
aktywni zawodowo pracujący	63
aktywni zawodowo bezrobotni	17
bierni zawodowo	460
nieustalony status na rynku pracy	7

Dane Narodowego Spisu Powszechnego Ludności i Mieszkań 2002.

Integracja społeczna osób niepełnosprawnych przez pracę stanowi bardzo wymagające i trudne do realizacji zadanie. W 2002 roku zdecydowana większość osób dotkniętych niepełnosprawnością w gminie była bierna zawodowo (460 osób). Aktywnych zawodowo było 80 osób dotkniętych niepełnosprawnością. Wśród nich dominowały osoby posiadające zatrudnienie (63 osoby).

18. PROBLEMY UZALEŻNIEŃ I PRZEMOCY W RODZINIE

Alkoholizm, narkomania i przemoc w rodzinie należą do najpoważniejszych problemów społecznych. Zjawiska te powodują szkody we wszystkich sferach życia człowieka, mając istotny wpływ zarówno na poczucie bezpieczeństwa społecznego, jak również na ogólny stan zdrowia, zdolność do konkurencji na coraz bardziej wymagającym rynku pracy oraz relacje rodzinne i międzyludzkie.

Do przyczyn popadania w alkoholizm można zaliczyć uwarunkowania społeczne, nieprawidłowe wzorce rodzinne, brak celów życiowych, utratę zatrudnienia, natomiast narkomanii sprzyjają powszechność i dostępność środków odurzających, panująca moda na ich zażywanie oraz fakt, że narkotyki często są traktowane jako ucieczka od codzienności, środek obronny przed trudnościami, sposób na rozładowanie stresu i konfliktów oraz poszukiwanie nowych wrażeń i doznań. Przemoc w rodzinie jest z kolei patologią

mającą w wielu przypadkach swoje źródło w ubóstwie i uzależnieniach. Jej ofiarami są osoby słabe fizycznie, psychicznie, o niskim poczuciu własnej wartości, zależne w jakiś sposób od sprawcy. Na ogół należą do nich kobiety i dzieci, rzadziej osoby niepełnosprawne, starsze i chore.

Liczba osób uzależnionych od alkoholu i narkotyków oraz dotkniętych, z powodu ich nadużywania, problemem przemocy w rodzinie jest trudna do ustalenia. Dane szacunkowe przedstawione w tym zakresie przez Państwową Agencję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych zawiera poniższa tabela.

Tabela 36. Populacje osób, u których występują różne kategorie problemów alkoholowych

		w Polsce	w 100-tys. mieście	w 25-tys. mieście	w 10-tys. gminie
liczba osób uzależnionych od alkoholu	ok. 2% populacji	ok. 800 tys.	ok. 2.000 osób	ok. 500 osób	ok. 200 osób
dorośli żyjący w otoczeniu alkoholika (współmałżonkowie, rodzice)	ok. 4% populacji	ok. 1,5 mln	ok. 4.000 osób	ok. 1.000 osób	ok. 400 osób
dzieci wychowujące się w rodzinach alkoholików	ok. 4% populacji	ok. 1,5 mln	ok. 4.000 osób	ok. 1.000 osób	ok. 400 osób
osoby pijące szkodliwie	5-7% populacji	2-2,5 mln	5.000-7.000 osób	1.250-1.750 osób	ok. 500-700 osób
ofiary przemocy domowej w rodzinach z problemem alkoholowym	2/3 osób dorosłych oraz 2/3 dzieci z tych rodzin	razem ok. 2 mln osób: dorosłych i dzieci	ok. 5.300 osób: dorosłych i dzieci	ok. 1.330 osób: dorosłych i dzieci	ok. 530 osób: dorosłych i dzieci

Dane szacunkowe Państwowej Agencji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.

By skutecznie przeciwdziałać problemom uzależnień i przemocy w rodzinie oraz eliminować ich niekorzystny wpływ na społeczeństwo, konieczne jest prowadzenie działań związanych z profilaktyką i ich rozwiązywaniem oraz integracji społecznej osób nimi dotkniętych. Na szczeblu gminnym działania te wyznaczane są w ramach gminnych programów profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych, przeciwdziałania narkomanii, a także przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie, a ich inicjowanie należy do gminnej komisji rozwiązywania problemów alkoholowych.

Poniższa tabela przedstawia dane dotyczące środków finansowych przeznaczonych na profilaktykę i rozwiązywanie problemów uzależnień oraz przemocy w rodzinie w gminie w gminie Ujazd w latach 2008-2010.

Tabela 37. Środki finansowe przeznaczone na profilaktykę i rozwiązywanie problemów uzależnień oraz przemocy w rodzinie w gminie w latach 2008-2010

wielkość wydatków	2008 r.	2009 r.	2010 r.
na profilaktykę i rozwiązywanie problemów alkoholowych	44 841,05 zł	45 814,16 zł	44 327,14 zł
na przeciwdziałanie narkomanii	8 729,98	12 452,03 zł	10 518,21 zł
na przeciwdziałanie przemocy w rodzinie	0	0	1 342,00
razem	54 571,03 zł	58 266,19 zł	56 187,35 zł

Dane Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Ujeździe.

W 2010 roku wysokość kwot wydatkowanych w gminie na profilaktykę i rozwiązywanie problemów uzależnień i przemocy w rodzinie była nieznacznie niższa niż w 2009 roku.

Jak wspomniano powyżej, ważną rolę w procesie przeciwdziałania uzależnieniom i przemocy w rodzinie odgrywa gminna komisja rozwiązywania problemów alkoholowych. Wybrane dane dotyczące działalności Komisji w gminie Ujazd oraz lokalnego rynku napojów alkoholowych przedstawia poniższa tabela.

Tabela 38. Lokalny rynek napojów alkoholowych oraz działalność GKRPA w zakresie profilaktyki i rozwiązywanie problemów uzależnień w gminie w latach 2008-2010

	2008 r.	2009 r.	2010 r.
liczba punktów sprzedaży napojów alkoholowych w gminie	23	23	24
liczba przeprowadzonych kontroli punktów sprzedaży napojów alkoholowych	1	1	1
liczba wydanych zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych	11	15	9
liczba decyzji podjętych w sprawie cofnięcia zezwolenia na sprzedaż napojów alkoholowych	0	0	0
liczba pozytywnych opinii GKRPA w sprawie wydania zezwolenia na sprzedaż napojów alkoholowych	7	6	1
liczba negatywnych opinii GKRPA w sprawie wydania zezwolenia na sprzedaż napojów alkoholowych	0	0	0
liczba osób, z którymi GKRPA przeprowadziła rozmowy interwencyjno-motywujące w związku z nadużywaniem alkoholu	14	23	26
liczba osób uzależnionych od alkoholu, wobec których GKRPA wystąpiła do sądu z wnioskiem o zobowiązanie do podjęcia leczenia odwykowego	3	1	4
liczba osób dotkniętych przemocą w rodzinie, z którymi kontaktowali się członkowie GKRPA	0	1	1
liczba sprawców przemocy w rodzinie, których GKRPA skierowała na terapię	0	0	0
liczba sprawców przemocy w rodzinie, przeciwko którym GKRPA złożyła zawiadomienie do prokuratury o popełnieniu przestępstwa	0	0	0

Dane Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Ujeździe.

W latach 2008-2010 liczba punktów sprzedaży napojów alkoholowych w gminie była na podobnym poziomie (23 w latach 2008-2009, 24 w 2010 r.; limit punktów uchwalony przez Radę Miejską wynosił na koniec 2010 r. 37). W analizowanym okresie przeprowadzono tylko po jednej kontroli punktów sprzedaży napojów alkoholowych. W 2010 roku spadła liczba wydanych zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych (o 6 w porównaniu z rokiem poprzednim).

W ramach podejmowanych działań GKRPA przeprowadzała również rozmowy interwencyjno-motywuujące w związku z nadużywaniem alkoholu. W latach 2008-2010 liczba osób nimi objętych rosła z roku na rok (z 14 w 2008 r. do 26 w 2010 r.). Wahaniom ulegała natomiast liczba osób uzależnionych od alkoholu, wobec których GKRPA wystąpiła do sądu z wnioskiem o zobowiązanie do podjęcia leczenia odwykowego (od 3 w 2008 r. poprzez 1 w 2009 r. do 4 w 2010 r.).

Jeśli chodzi o działalność w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie, w latach 2008-2010 GKRPA kontaktowała się z osobami dotkniętymi tym problemem, nie skierowała żadnej osoby na terapię, nie złożyła również w stosunku do sprawców przemocy w rodzinie żadnego zawiadomienia do prokuratury o popełnieniu przestępstwa.

Obok Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, istotną funkcję w profilaktyce i rozwiązywaniu problemów uzależnień oraz przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie w gminie pełnią Punkt Konsultacyjny i Ośrodek Pomocy Społecznej. W 2010 roku z poradnictwa świadczonego w ramach Punktu skorzystało 26 osób, którym udzielono 31 porad, a wsparciem ze strony Ośrodka objętych zostało 12 rodzin (liczących 33 osoby) zmagających się z alkoholizmem i 2 rodziny dotknięte przemocą w rodzinie (liczące 3 osoby).

Ważną rolę w profilaktyce i rozwiązywaniu problemów uzależnień oraz przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie w gminie odgrywa również policja. Współpracuje ona w powyższym zakresie z GKRPA, OPS-em, oraz pedagogami szkolnymi i kuratorami sądowymi. W 2010 roku policjanci Posterunku Policji w Leśnicy przeprowadzili w gminie 8 interwencji domowych zakończonych procedurą „Niebieskiej Karty”.

W analizowanym roku w gminie wszczęto również 20 postępowań przygotowawczych w związku z przestępstwami, których sprawcy znajdowali się pod wpływem alkoholu. Z raportu posterunku Policji w Leśnicy wynika, że w stosunku do roku 2009 nieznacznie zmniejszyła się liczba przestępstw popełnionych pod wpływem alkoholu, zmniejszyła się także liczba wszczętych procedur „Niebieskiej Karty”.

Instytucją, która świadczy pomoc mieszkańcom gminy dotkniętym problemami uzależnień jest Centrum Terapii i Psychoprofilaktyki w Strzelcach Opolskich. W 2010 roku po pomoc terapeutyczną do Centrum zgłosiło się 8 mieszkańców gminy.

19. PROBLEMY SPOŁECZNE W OPINII ŚRODOWISKA LOKALNEGO

Ważnym elementem każdego postępowania diagnostycznego są badania, których celem jest poznanie opinii środowiska lokalnego na temat przedmiotu diagnozy. W ramach diagnozy problemów społecznych gminy Ujazd badania takie zostały przeprowadzone przy zastosowaniu ankiety rozesłanej do osób mających wpływ na kształt lokalnej polityki społecznej (m.in. burmistrza, sołtysów, radnych, pracowników Urzędu Miejskiego, członków komisji rozwiązywania problemów alkoholowych, przedstawicieli placówek oświatowo-wychowawczych, kulturalnych, pomocy społecznej, służby zdrowia, policji, organizacji pozarządowych, kościoła) oraz mieszkańców gminy. Do analizy przedłożono w sumie 48 wypełnionych anonimowo ankiet, w których badani odnieśli się do wybranych zagadnień dotyczących sytuacji społecznej w gminie.

Atuty gminy

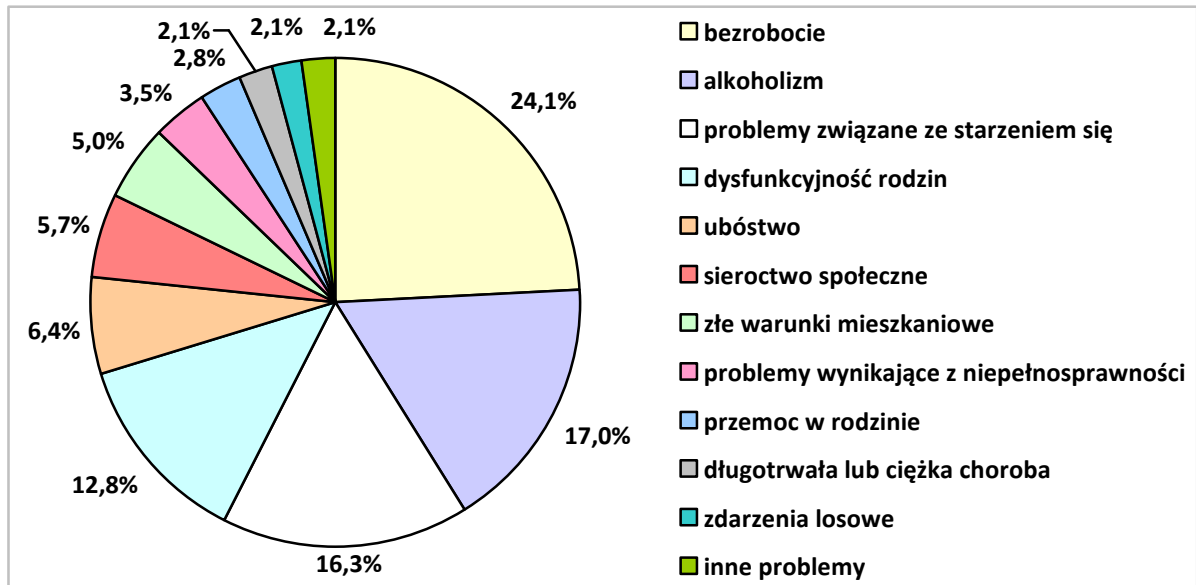
W pierwszej kolejności zapytano przedstawicieli środowiska lokalnego o największe atuty gminy. Wskazując je, respondenci zwrócili szczególną uwagę na dobre położenie geograficzne i komunikacyjne gminy, w nieznaczej odległości od autostrady A-4. Ankietowani wskazali również na duże możliwości inwestycyjne gminy dzięki istnieniu Strefy Aktywności Gospodarczej, pozytywnie wypowiedzieli się o zarządzaniu gminą, dostępności szkół, wykorzystywaniu środków unijnych. Zwrócili również uwagę na niski poziom przestępczości w gminie, prężnie działającą straż pożarną oraz zintegrowaną społeczność lokalną.

Słabe strony gminy

Odpowiadając na następne pytanie, ankietowani identyfikowali słabe strony gminy. Najczęściej wymienianą słabością był zły stan dróg lokalnych. W zakresie infrastruktury drogowej badani wskazywali również na brak chodników i ścieżek rowerowych. Słabą stroną gminy jest niski przyrost naturalny i związane z tym wyjazdy zarobkowe za granicę. Istotnym problemem gminy jest bezrobocie i niewystarczająco rozwinięty przemysł. Badani wymieniali również obciążenie miasta ciężkim transportem (tiry), ograniczoną ofertę

spędzania czasu wolnego dla młodzieży, zbyt małą liczbę miejsc rekreacyjnych, niewystarczającą liczbę kursów autobusów i patroli policyjnych (zwłaszcza nocą) i nienajlepsze zagospodarowanie rynku w Ujeździe.

Wykres 1. Problemy najczęściej dotykające mieszkańców gminy

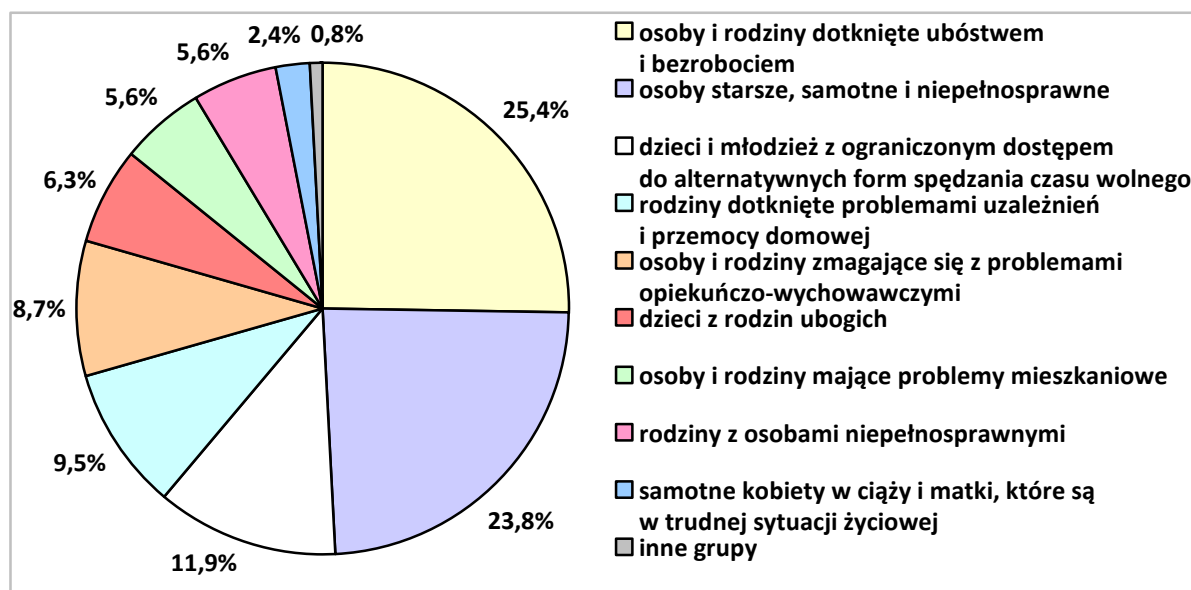

Dane z badań ankietowych przeprowadzonych w środowisku lokalnym.

Do problemów, które najczęściej dotykają mieszkańców gminy, respondenci zaliczyli bezrobocie (24,1%) i alkoholizm (17,0%). Szczególną uwagę zwrócili również na problemy związane ze starzeniem się (16,3%), dysfunkcyjność rodzin (12,8%) oraz ubóstwo (6,4%), sieroctwo społeczne (5,7%) i złe warunki mieszkaniowe (5%).

Odpowiadając na następne pytanie, ankietowali podali kategorie osób i grup, które najbardziej odczuwają skutki problemów społecznych występujących w gminie. Uzyskane odpowiedzi przedstawia poniższy wykres.

Wykres 2. Kategorie osób i grup najbardziej odczuwających skutki problemów społecznych występujących w gminie

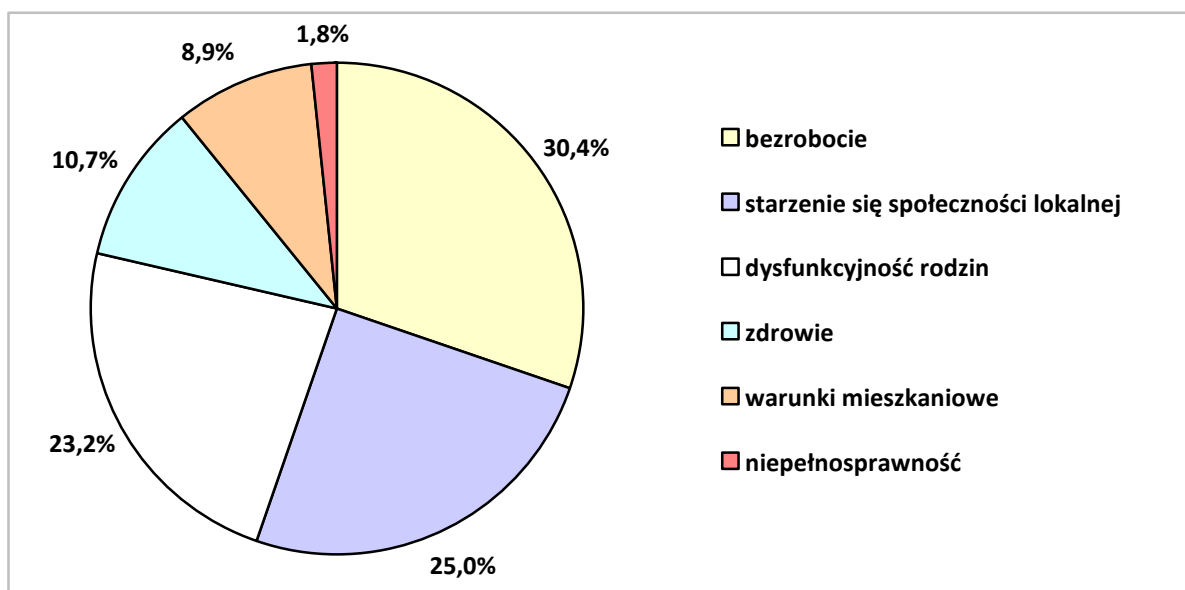

Dane z badań ankietowych przeprowadzonych w środowisku lokalnym.

Najwięcej badanych (25,4%) stwierdziło, że grupą, która najbardziej odczuwa skutki problemów społecznych w gminie są osoby i rodziny dotknięte ubóstwem i bezrobociem. Liczne grono wśród ankietowanych stanowili również ci, którzy wskazali na osoby starsze, samotne i niepełnosprawne (23,8%), dzieci i młodzież z ograniczonym dostępem do alternatywnych form spędzania czasu wolnego (11,9%) oraz osoby i rodziny zmagające się z problemami uzależnień i przemocy w rodzinie (9,5%).

W kolejnym pytaniu poproszono badanych o wskazanie obszarów, w których oferta pomocy świadczonej osobom i rodzinom dotkniętym problemami społecznymi w gminie jest najbardziej niewystarczająca. Szczegóły w tym zakresie przedstawia poniższy wykres.

Wykres 3. Obszary, w których oferta pomocy świadczonej osobom i rodzinom dotkniętym problemami społecznymi w gminie jest najbardziej niezadowolająca

Dane z badań ankietowych przeprowadzonych w środowisku lokalnym.

W opinii ankietowanych oferta pomocy świadczonej osobom i rodzinom dotkniętym problemami społecznymi w gminie jest najmniej zadowolająca w takich obszarach, jak: bezrobocie (30,4%) oraz starzenie się społeczności lokalnej (25,0%), dysfunkcyjność rodzin, bezradność opiekuńczo-wychowawcza i w prowadzeniu gospodarstwa domowego, zaniedbanie dzieci, rozpad więzi rodzinnych zdrowie (23,2%).

Co zrobić, by poprawić sytuację osób i rodzin w gminie?

W ankiecie znalazło się również pytanie pozwalające badanym wskazać działania, jakie należałoby podjąć w gminie w celu poprawy sytuacji osób i rodzin dotkniętych problemami społecznymi. Odpowiadając na nie, ankietowani szczególnie nacisk położyli na przeciwdziałanie bezrobociu oraz rozbudowę mieszkalnictwa komunalnego i socjalnego. Za równie istotne uznali podjęcie kroków w celu zwiększenia dostępu mieszkańców gminy do pomocy psychologicznej i prawnej, specjalistycznych usług medycznych oraz zakresu pomocy społecznej. Co do wsparcia udzielanego przez OPS uznali, że zasadniczą rolę w jego ramach powinna odgrywać praca socjalna.

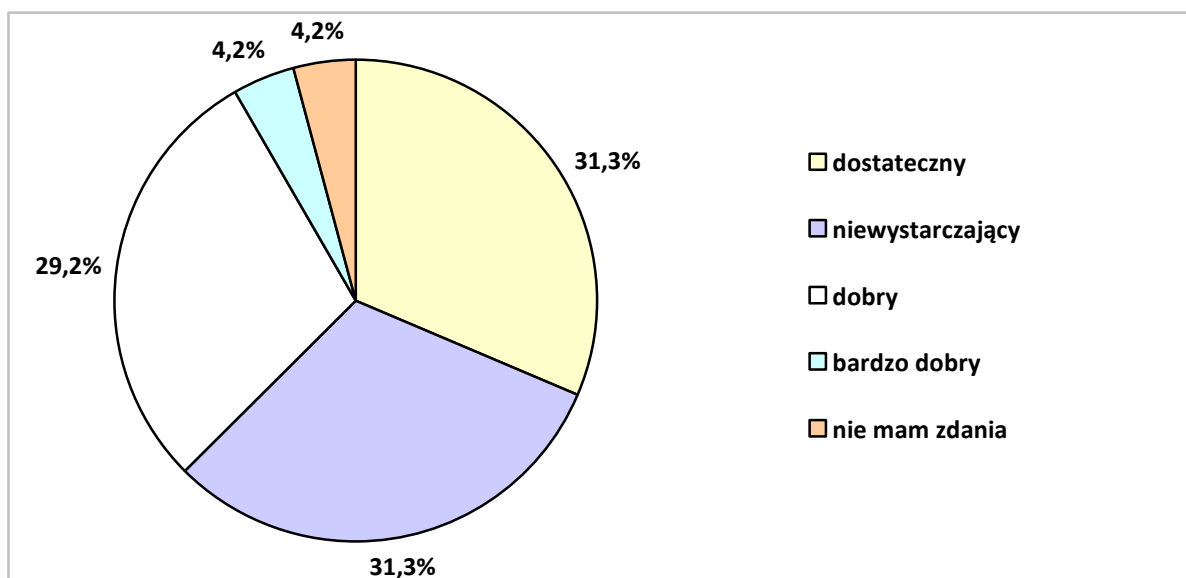
Do ważnych działań, które wymagają podjęcia w gminie, respondenci zaliczyli także przedsięwzięcia służące zmniejszeniu skali problemu uzależnień oraz podniesienia jakości życia ludzi starszych. Wśród nich uwydatnili te, które wiążą się z profilaktyką oraz zwiększeniem dostępności terapii.

Podmioty mogące przyczynić się do zniwelowania problemów społecznych w gminie

Podczas badań ankietowych respondenci identyfikowali także instytucje i organizacje działające w gminie bądź obejmujące zasięgiem działania jej mieszkańców, które mogą w największym stopniu przyczynić się do zniwelowania lokalnych problemów społecznych. W pierwszej kolejności zaliczyli do nich: Ośrodek Pomocy Społecznej, Urząd Miejski oraz Powiatowy Urząd Pracy i Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie. Ważną rolę do odegrania przypisali również Policji i placówkom oświatowym. Zwrócili także uwagę na jednostki ochrony zdrowia, jednostki kultury, Poradnię Psychologiczno-Pedagogiczną, Caritas i parafie.

Kolejne kwestie poruszone w ankiecie dotyczyły dostępności w gminie placówek służby zdrowia, oświatowo-wychowawczych, kulturalnych oraz obiektów sportowo-rekreacyjnych. Jednocześnie poproszono badanych o wskazanie deficytów w powyższym zakresie. Otrzymane odpowiedzi przedstawiają poniższe wykresy.

Wykres 4. Jaki jest dostęp do placówek służby zdrowia w gminie?

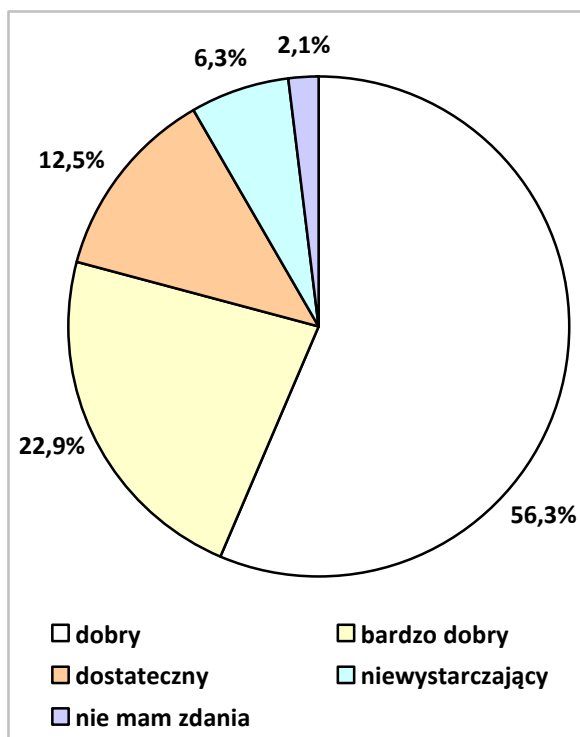

Dane z badań ankietowych przeprowadzonych w środowisku lokalnym.

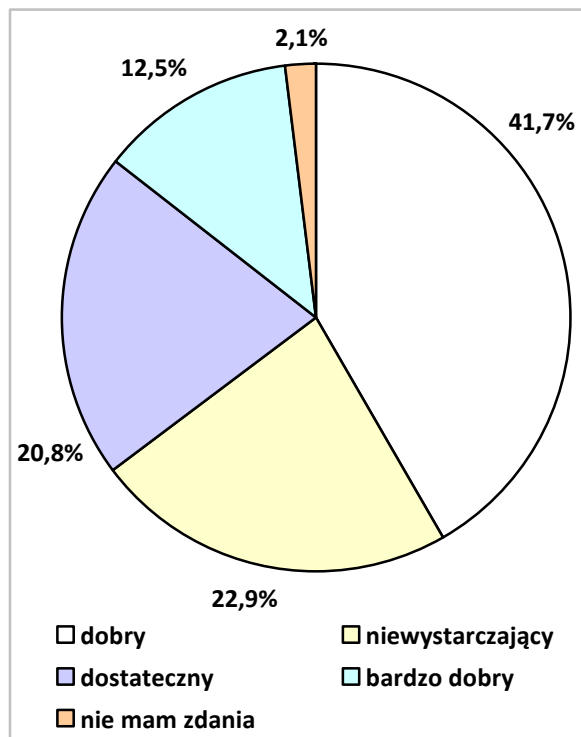
Większość respondentów pozytywnie oceniła dostępność placówek służby zdrowia w gminie. 31,3% z nich uznało ją za dostateczną, a 29,2% za dobrą. Jednocześnie 31,3% badanych stwierdziło, że jest ona niewystarczająca. Jedynie 4,2% badanych nie miało w tej sprawie zdania.

Do lekarzy, których w gminie brakuje bądź do których trudno się dostać, ankietowani zaliczali najczęściej: kardiologa, okulistę, dermatologa, neurologa, ortopedę, psychiatrę i stomatologa.

Wykres 5. Jaki jest dostęp do placówek oświatowo-wychowawczych w gminie?

Wykres 6. Jaki jest dostęp do placówek kulturalnych w gminie?

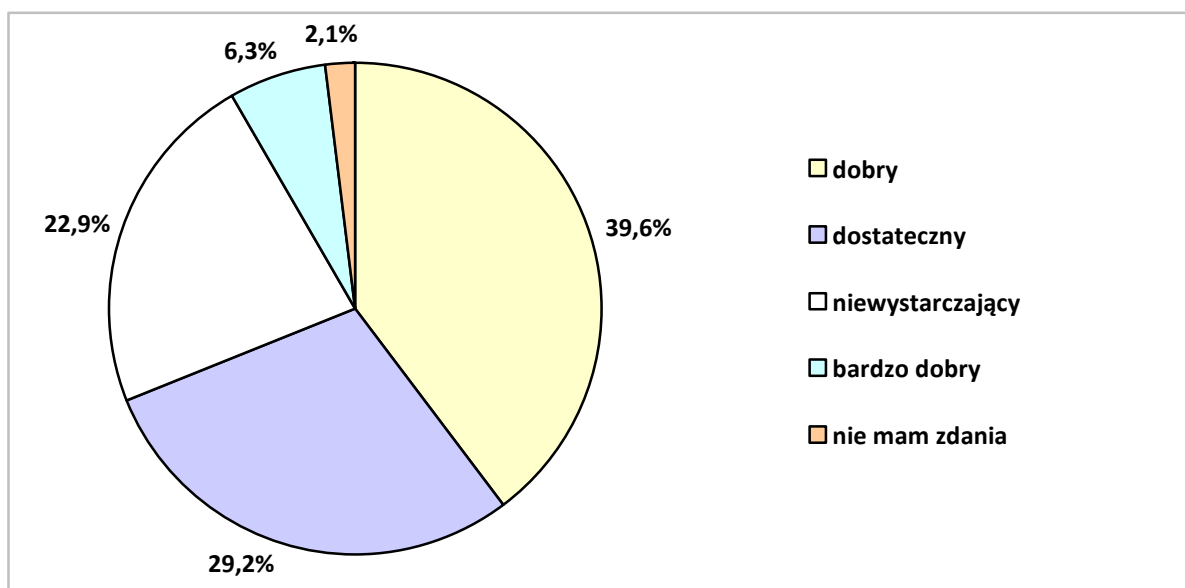

Dane z badań ankietowych przeprowadzonych w środowisku lokalnym.

Największy odsetek respondentów (odpowiednio 56,3 i 41,7%) stwierdził, że dostęp do placówek oświatowo-wychowawczych i kulturalnych w gminie jest dobry. Za dostateczny uznało go odpowiednio 12,5 i 20,8%, a za bardzo dobry odpowiednio 22,9 i 12,5% badanych. Negatywnie dostępność placówek oświatowo-wychowawczych i kulturalnych w gminie oceniło odpowiednio 6,3 i 12,5% ankietowanych.

Wskazując placówki kulturalne i obiekty sportowo-rekreacyjne, których w gminie brakuje bądź do których dostęp jest ograniczony, badani wymieniali najczęściej kino, domy kultury na obszarze wiejskim gminy, kluby dla młodzieży i salę koncertową.

Wykres 7. Jaki jest dostęp do obiektów sportowo-rekreacyjnych w gminie?

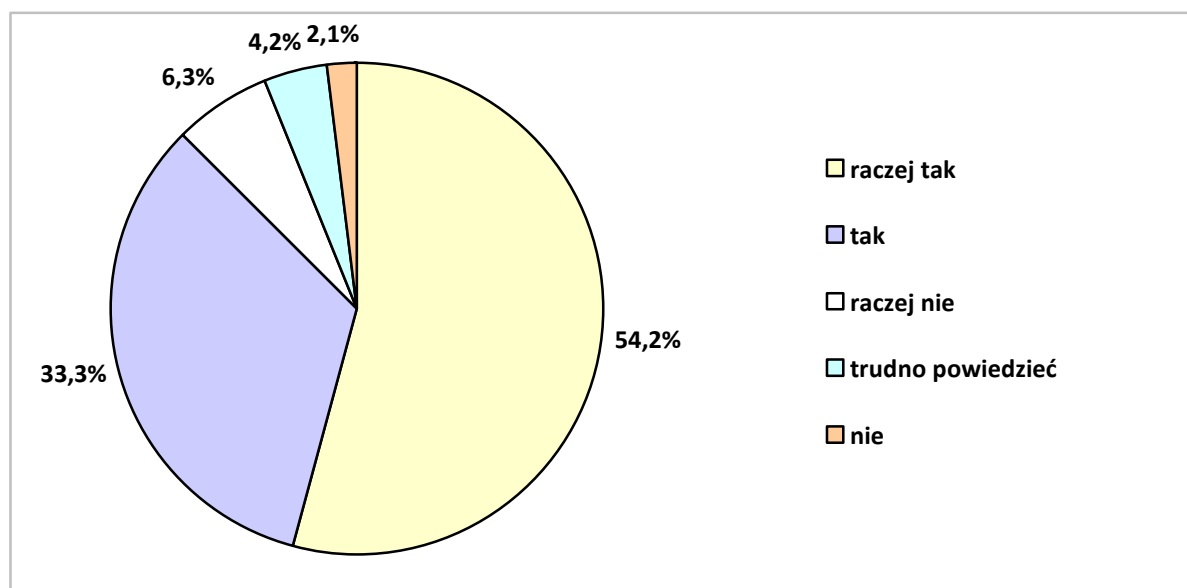
Dane z badań ankietowych przeprowadzonych w środowisku lokalnym.

Blisko 40% respondentów dobrze oceniło dostęp do obiektów sportowo-rekreacyjnych w gminie, a kolejne 29,2% przyznało, że jest on dostateczny. Niespełna 23% badanych uznało jednak, że jest on niewystarczający, a bardzo dobrą opinię w tej sprawie przedstawiło jedynie 6,3% ankietowanych. Jednocześnie zdania na ten temat nie miało 2,1% respondentów.

W przypadku infrastruktury sportowo-rekreacyjnej badani dostrzegli więcej deficytów aniżeli w przypadku placówek oświatowo-wychowawczych i kulturalnych. Wśród nich najczęściej wymieniali niedostatek takich obiektów, jak: basen, boiska, hale sportowe, place zabaw, lodowisko, sale gimnastyczne.

W ankiecie znalazło się również pytanie pozwalające uzyskać od respondentów opinie na temat stanu bezpieczeństwa w miejscu zamieszkania. Uzyskane odpowiedzi przedstawia poniższy wykres.

Wykres 8. Czy czuje się Pan(-i) bezpiecznie w miejscu zamieszkania?

Dane z badań ankietowych przeprowadzonych w środowisku lokalnym.

Zdecydowana większość ankietowanych (w sumie 87,5%) stwierdziła, że czuje się raczej bezpiecznie lub bezpiecznie w miejscu zamieszkania. Odmienną opinię wyraziło łącznie 8,4% badanych. Jednocześnie zdania w tej sprawie nie miało 2,1% respondentów.

20. SEKTOR POZARZĄDOWY

Organizacje pozarządowe są przejawem społeczeństwa obywatelskiego, jedną z form aktywności społecznej. Odgrywają ważną rolę nie tylko w konsolidacji lokalnej społeczności, organizacyjnym wzmocnieniu władz lokalnych, lecz również zwiększają szanse rozwoju małych i średnich miejscowości. Dobrze zorganizowane środowisko może sprzyjać aktywizowaniu nie tylko pojedynczych osób i marginalizowanych grup społecznych, ale ich lokalnego otoczenia, sprzyja budowaniu samowystarczalności społeczności lokalnych poprzez uruchomienie i wykorzystanie jej zasobów.

W 2010 roku w gminie Ujazd funkcjonowało 12 organizacji pozarządowych. Samorząd gminy, w oparciu o akt prawa miejscowego (Program współpracy z organizacjami pozarządowymi oraz podmiotami, o których mowa w art. 3, ust. 3 ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie), podejmował z nimi współpracę, która przybierała formę zlecenia organizacjom realizacji zadań własnych gminy, wsparcia lokalnego organizacji oraz doradztwa i konsultacji. Poniższa tabela przedstawia dane szczegółowe na temat sektora pozarządowego funkcjonującego w gminie.

Tabela 39. Organizacje pozarządowe w gminie w 2010 roku

Lp.	Nazwa i adres organizacji	charakterystyka działania	Kategoria klienta
1.	„Ludowe Zrzeszenie Sportowe” w Ujeździe	Kultura fizyczna i sport	Mieszkańcy gminy
2.	Caritas Diecezji Opolskiej. Stacja Opieki Caritas w Zimnej Wódce. Gabinet rehabilitacyjny w Ujeździe	Ochrona i promocja zdrowia	Osoby wymagające pielęgnacji w środowisku domowym oraz rehabilitacji w gabinecie
3.	OSP w Ujeździe	Ochrona przeciwpożarowa i ratownictwo	Ofiary zdarzeń losowych
4.	OSP w Starym Ujeździe		
5.	OSP w Niezdrowicach		
6.	OSP w Olszowej		
7.	OSP w Zimnej Wódce		
8.	Stowarzyszenie Odnowy i Rozwoju Wsi Niezdrowice	Działalność samorządowa	Mieszkańcy wsi
9.	Stowarzyszenie Odnowy i Rozwoju Wsi Jaryszów		
10.	Towarzystwo dobroczynne Niemców na Śląsku	Działalność charytatywna	Członkowie Towarzystwa
11.	Towarzystwo Społeczno-Kulturalne Niemców	Działalność kulturalna	Mieszkańcy gminy
12.	Związek Emerytów, Inwalidów i Rencistów	Działalność kulturalna i charytatywna	członkowie

Dane Urzędu Miejskiego w Ujeździe.

W 2010 roku w gminie Ujazd były 3 parafie Kościoła rzymskokatolickiego. Dane szczegółowe na ich temat przedstawia poniższa tabela.

Tabela 40. Kościoły w gminie w 2010 roku

Lp.	Nazwa parafii	Adres kościoła
1.	Parafia pw. Wniebowzięcia NMP Kościół filialny w Sieronowicach	Jaryszów
2.	Parafia pw. Św. Elżbiety Węgierskiej Kościoły filialne w Olszowej i Zimnej Wódce	Klucz
3.	Parafia pw. Św. Andrzeja Apostoła Kościoły filialne w Niezdrowicach, Starym Ujeździe Kościół Pątniczy Ujazd-Studzionka	Ujazd

Dane Urzędu Miejskiego w Ujeździe.

21. ANALIZA SWOT

Analiza SWOT (jej nazwa to akronim angielskich słów: Strengths – mocne strony, Weaknesses – słabe strony, Opportunities – szanse i Threats – zagrożenia) jest jedną z najpopularniejszych heurystycznych technik analitycznych służących porządkowaniu informacji. Bywa stosowana we wszystkich obszarach planowania strategicznego. W przypadku strategii integracji i rozwiązywania problemów społecznych stanowi efektywną metodę identyfikacji mocnych i słabych stron lokalnego systemu pomocy społecznej oraz szans i zagrożeń, jakie przed nim stoją. Pozwala oszacować potencjał, jakim się dysponuje oraz określić stopień, w jakim posiadane zasoby odpowiadają potrzebom i oczekiwaniom społeczności lokalnej.

Przedstawiona poniżej analiza została przeprowadzona z udziałem przedstawicieli samorządu gminy, który jest podmiotem analizy, i obejmuje następujące obszary:

- bezrobocie i ubóstwo;
- rodzina, dziecko i młodzież;
- uzależnienia i przemoc w rodzinie;
- bezdomność;
- starość;
- niepełnosprawność;
- kapitał społeczny i ludzki;
- inne mocne i słabe strony oraz szanse i zagrożenia.

Obszar BEZROBOCIE I UBÓSTWO	
mocne strony	słabe strony
<ul style="list-style-type: none"> • upowszechnianie ofert pracy, informacji o wolnych miejscach pracy, usługach poradnictwa zawodowego i szkoleniach • zachęcanie inwestorów do tworzenia nowych miejsc pracy • przeciwdziałanie zjawisku ubóstwa 	<ul style="list-style-type: none"> • niewystarczające działania mające na celu ograniczenie zjawiska bezrobocia w gminie, w tym wśród kobiet • brak przeciwdziałania zjawisku dziedziczenia bezrobocia • ograniczona działalność pracowników socjalnych w zakresie aktywizacji osób bezrobotnych, w tym osób w wieku 45 lat i więcej • brak pozyskiwania środków finansowych z funduszy zewnętrznych na przeciwdziałanie bezrobociu (m.in. z funduszy strukturalnych Unii Europejskiej) • brak działań wpływających na dostosowywanie kierunków kształcenia do potrzeb rynku pracy

	<ul style="list-style-type: none"> • brak działań służących ograniczeniu zjawiska nielegalnego zatrudnienia
szanse	zagrożenia
<ul style="list-style-type: none"> • wystarczająca wiedza osób bezrobotnych o dostępnych ofertach pracy i wolnych miejscach pracy • korzystanie przez osoby bezrobotne z dostępu do europejskich rynków pracy • wystarczająca wiedza osób bezrobotnych o usługach poradnictwa zawodowego oraz szkoleniach • wzrost liczby inwestorów tworzących nowe miejsca pracy • malejący poziom nielegalnego zatrudnienia • malejący poziom ubóstwa • możliwość ograniczania bezrobocia dzięki środkom finansowym z funduszy zewnętrznych (m.in. z funduszy strukturalnych Unii Europejskiej) 	<ul style="list-style-type: none"> • wzrost poziomu bezrobocia, w tym wśród osób w wieku 45 lat i więcej • utrzymujący się wysoki poziom bezrobocia wśród kobiet • występowanie zjawiska dziedziczenia bezrobocia • wzrost liczby osób bezrobotnych wymagających aktywizacji • ograniczone możliwości znalezienia zatrudnienia na lokalnym rynku pracy przez kończącą edukację młodzież • brak organizacji pozarządowych działających na rzecz osób bezrobotnych

Obszar RODZINA, DZIECKO, MŁODZIEŻ	
mocne strony	słabe strony
<ul style="list-style-type: none"> • prowadzenie działań zapobiegających dysfunkcjom rodzin • rozwijanie opieki przedszkolnej • efektywna praca socjalna • dobry dostęp do poradnictwa specjalistycznego dla rodzin wymagających tej formy wsparcia 	<ul style="list-style-type: none"> • nierozwijanie sieci placówek wsparcia dziennego dla dzieci i młodzieży • nierozwijanie szkolnictwa podstawowego i gimnazjalnego oraz brak działań na rzecz rozwoju szkolnictwa ponadgimnazjalnego • niepropagowanie wśród dzieci i młodzieży idei wolontariatu • ograniczona działalność profilaktyczna w obszarze zdrowia • brak działań mających na celu zwiększenie dostępności opieki medycznej dla mieszkańców • brak analiz potrzeb rodzin, dzieci i młodzieży • brak działań inicjujących powstawanie grup i ośrodków wsparcia dla rodzin i osób samotnie wychowujących dzieci • niski poziom koordynacji działań instytucji wspierających rodziny, dzieci i młodzież • brak działań mających na celu podniesienie poziomu nauczania • niedostosowywanie do potrzeb i oczekiwań dzieci i młodzieży oferty spędzania czasu wolnego
szanse	zagrożenia
<ul style="list-style-type: none"> • spadek liczby rodzin dysfunkcyjnych • możliwość poprawy skuteczności pomocy udzielanej rodzinom, dzieciom i młodzieży dzięki koordynacji działań instytucji wspierających te grupy • odpowiednia dostępność szkół podstawowych 	<ul style="list-style-type: none"> • nieodpowiednie warunki do prowadzenia pracy socjalnej • niedostateczny dostęp do opieki przedszkolnej • brak możliwości kontynuowania przez młodzież nauki na poziomie ponadgimnazjalnym

<p>i gimnazjalnych</p> <ul style="list-style-type: none"> • zadowalający poziom nauczania w placówkach oświatowych • wzrost świadomości zdrowotnej mieszkańców 	<ul style="list-style-type: none"> • brak organizacji pozarządowych działających na rzecz rodzin, dzieci i młodzieży • niedostateczne rozpoznanie potrzeb rodzin, dzieci i młodzieży • wzrost liczby rodzin wymagających wsparcia w formie poradnictwa specjalistycznego • brak grup i ośrodków wsparcia dla rodzin i osób samotnie wychowujących dzieci • niewystarczający dostęp do placówek wsparcia dla dzieci i młodzieży • zbyt mała liczba dzieci i młodzieży korzystających z oferty spędzania czasu wolnego • niewielka liczba wolontariuszy wśród dzieci i młodzieży • słaba dostępność opieki medycznej
--	--

Obszar UZALEŻNIENIA I PRZEMOC W RODZINIE	
mocne strony	słabe strony
<ul style="list-style-type: none"> • zapewnianie rodzinom dotkniętym problemami uzależnień dostępu do pomocy psychospołecznej i prawnej • kierowanie osób uzależnionych i współuzależnionych na leczenie odwykowe • prowadzenie wśród nauczycieli działań edukacyjno-szkoleniowych w zakresie uzależnień • prowadzenie działań edukacyjno-szkoleniowych w zakresie uzależnień wśród rodziców i sprzedawców napojów alkoholowych • diagnozowanie kwestii inicjacji alkoholowej i narkotykowej wśród dzieci i młodzieży • prowadzenie kontroli punktów sprzedaży napojów alkoholowych • prowadzenie przez placówki oświatowe działań profilaktycznych, informacyjnych i edukacyjnych w obszarze uzależnień wśród dzieci i młodzieży • zapewnianie osobom dotkniętym przemocą w rodzinie miejsc w ośrodkach wsparcia • tworzenie zespołów interdyscyplinarnych 	<ul style="list-style-type: none"> • brak działalności terapeutycznej i rehabilitacyjnej w obszarze uzależnień • brak inicjowania powstawania grup wsparcia i instytucji wsparcia dla osób uzależnionych i współuzależnionych • mała różnorodność działań w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie • brak poradnictwa i interwencji w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie • niepodejmowanie działań mających na celu kierowanie sprawców przemocy w rodzinie do udziału w programach korekcyjno-edukacyjnych
szanse	zagrożenia
<ul style="list-style-type: none"> • wzrost liczby osób wyleczonych z uzależnień • wzrost liczby osób uzależnionych i współuzależnionych objętych leczeniem odwykowym • zwiększająca się świadomość rodziców, nauczycieli i sprzedawców napojów alkoholowych co do zagrożeń uzależnieniami • wzrastająca wśród dzieci i młodzieży świadomość zagrożenia uzależnieniami • wzrost liczby rodzin objętych poradnictwem 	<ul style="list-style-type: none"> • niezwiększająca się liczba rodzin korzystających ze wsparcia psychospołecznego i prawnego • niewzrastająca ilość kadry pracującej z osobami uzależnionymi, współuzależnionymi i dotkniętymi przemocą w rodzinie • brak grup wsparcia i instytucji wsparcia dla osób uzależnionych i współuzależnionych • wzrost zjawiska nielegalności sprzedaży

<ul style="list-style-type: none"> • i interwencją z powodu przemocy w rodzinie • niezwiększająca się liczba osób dotkniętych przemocą w rodzinie wymagających umieszczenia w ośrodkach wsparcia 	<ul style="list-style-type: none"> • napojów alkoholowych • obniżanie się wieku inicjacji alkoholowej i narkotykowej • brak organizacji pozarządowych działających w obszarze uzależnień i przeciwdziałania przemocy w rodzinie • wzrost liczby osób w stosunku do których istnieje potrzeba podjęcia działań interdyscyplinarnych • wzrost liczby osób wymagających działań korekcyjno-edukacyjnych
--	---

Obszar BEZDOMNOŚĆ	
mocne strony	słabe strony
<ul style="list-style-type: none"> • informowanie bezdomnych o przysługujących im prawach oraz dostępnych formach pomocy • zapewnianie osobom bezdomnym schronienia • zapewnianie wsparcia osobom wychodzącym z bezdomności 	<ul style="list-style-type: none"> • brak działań zapobiegających bezdomności oraz prowadzenia działań na rzecz osób bezdomnych • brak indywidualnych programów wychodzenia z bezdomności • brak działań uwrażliwiających mieszkańców na problemy osób bezdomnych • brak działań mających na celu zwiększenie akceptacji społecznej osób bezdomnych
szanse	zagrożenia
<ul style="list-style-type: none"> • brak problemu bezdomności • niezwiększająca się liczba osób zagrożonych bezdomnością i bezdomnych • posiadanie przez bezdomnych wiedzy o przysługujących im prawach i dostępnych formach wsparcia • niewzrastająca liczba osób bezdomnych wymagających schronienia • brak zjawiska minimalizowania problemów osób bezdomnych • odpowiednia jakość usług świadczonych osobom bezdomnym • społeczna akceptacja osób bezdomnych 	<ul style="list-style-type: none"> • ograniczone możliwości realizowania indywidualnych programów wychodzenia z bezdomności • brak organizacji pozarządowych działających na rzecz osób bezdomnych • niewzrastająca liczba osób wychodzących z bezdomności

Obszar STAROŚĆ	
mocne strony	słabe strony
<ul style="list-style-type: none"> • wystarczającą liczbą pracowników świadczących osobom starszym usługi opiekuńcze • informowanie osób starszych o dostępnych formach pomocy • podejmowanie działań zmierzających do większego zaangażowania rodzin w sprawowanie opieki nad osobami starszymi 	<ul style="list-style-type: none"> • brak działań inicjujących powstawania grup wsparcia i instytucji działających na rzecz osób starszych • niewystarczające działania mające na celu poprawę sfery technicznej ułatwiającej osobom starszym codzienne życie • ograniczona działalność prozdrowotna wśród osób starszych

<ul style="list-style-type: none"> • kierowanie osób wymagających całodobowej opieki do domów pomocy społecznej • podejmowanie współpracy z organizacjami pozarządowymi działającymi na rzecz osób starszych 	<ul style="list-style-type: none"> • nieuwrażliwianie społeczności lokalnej na problemy i potrzeby osób starszych • brak działań umożliwiających osobom starszym kontynuowanie aktywności zawodowej • brak działań inicjujących w gminie wolontariat na rzecz osób starszych
szanse	zagrożenia
<ul style="list-style-type: none"> • posiadanie przez osoby starsze wiedzy o dostępnych formach pomocy • możliwość uzyskania przez osoby starsze pomocy ze strony rodziny • dobra dostępność domów pomocy społecznej • istnienie organizacji pozarządowych działających na rzecz osób starszych • zadowalający poziom życia osób starszych • niewystępowanie zjawiska migracji osób młodych, wykształconych do większych jednostek administracyjnych 	<ul style="list-style-type: none"> • wzrost liczby osób starszych • niewzrastająca liczba osób starszych korzystających z usług opiekuńczych • brak w gminie grupy wsparcia i instytucji wsparcia dla osób starszych • niezwiększający się udział osób starszych w działaniach prozdrowotnych • występowanie zjawiska marginalizacji problemów i potrzeb osób starszych • mała liczba osób starszych kontynuujących aktywność zawodową • nieodpowiednia do potrzeb osób starszych infrastruktura techniczna • niewystarczająca liczba wolontariuszy wspierających osoby starsze w codziennym życiu

Obszar NIEPEŁNOSPRAWNOŚĆ	
mocne strony	słabe strony
<ul style="list-style-type: none"> • informowanie osób niepełnosprawnych o przysługujących im prawach oraz dostępnych formach pomocy • podejmowanie współpracy z podmiotami świadczącymi usługi rehabilitacyjne osobom niepełnosprawnym • upowszechnianie wśród osób niepełnosprawnych ofert pracy oraz informacji o wolnych miejscach pracy • tworzenie grup i klas integracyjnych w placówkach oświatowo-wychowawczych • podejmowanie współpracy z organizacjami pozarządowymi działającymi na rzecz osób niepełnosprawnych • świadczenie specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi 	<ul style="list-style-type: none"> • brak działań inicjujących powstawania grup wsparcia i instytucji działających na rzecz osób niepełnosprawnych • istnienie barier utrudniających codzienne życie osobom niepełnosprawnym • nieuwrażliwianie społeczności lokalnej na problemy i potrzeby osób niepełnosprawnych • brak działań służących określeniu liczby osób niepełnosprawnych • niewystarczająca liczba pracowników świadczących opiekę i wsparcie osobom niepełnosprawnym • ograniczona działalność mająca na celu zwiększenie wśród mieszkańców gminy akceptacji osób niepełnosprawnych • brak działań inicjujących wolontariat na rzecz osób niepełnosprawnych
szanse	zagrożenia
<ul style="list-style-type: none"> • posiadanie przez osoby niepełnosprawne wiedzy o przysługujących im prawach i dostępnych formach wsparcia • istnienie bazy rehabilitacyjnej • posiadanie przez osoby niepełnosprawne wystarczającej wiedzy o dostępnych ofertach 	<ul style="list-style-type: none"> • brak grup wsparcia i instytucji wsparcia dla osób niepełnosprawnych • wrastająca liczba osób niepełnosprawnych wymagających opieki i wsparcia ze strony pracowników OPS-u • zwiększająca się liczba osób z zaburzeniami

<p>pracy i wolnych miejscach pracy</p> <ul style="list-style-type: none"> wzrost społecznej akceptacji osób niepełnosprawnych istnienie organizacji pozarządowych działających na rzecz osób niepełnosprawnych niewystępowanie zjawiska marginalizacji problemów i potrzeb osób niepełnosprawnych 	<p>psychicznymi wymagających wsparcia</p> <ul style="list-style-type: none"> istnienie barier utrudniających osobom niepełnosprawnym codzienne życie wzrost liczby dzieci wymagających umieszczenia w grupach i klasach integracyjnych niewystarczająca liczba wolontariuszy wspierających osoby niepełnosprawne w codziennym życiu
--	--

Obszar KAPITAŁ SPOŁECZNY I LUDZKI	
mocne strony	słabe strony
<ul style="list-style-type: none"> diagnozowanie problemów społecznych w gminie podnoszenie przez pracowników pomocy społecznej kwalifikacji zawodowych poprzez udział w szkoleniach i różnych formach doskonalenia zawodowego informowanie beneficjentów systemu pomocy społecznej o możliwościach uzyskania wsparcia poprawianie jakości obsługi klientów OPS-u uświadamianie władzom gminy roli i potrzeb sektora pomocy społecznej przeciwdziałanie negatywnym stereotypom postrzegania sektora pomocy społecznej podejmowanie współpracy z organizacjami pozarządowymi oraz przedstawicielami kościołów i związków wyznaniowych odpowiednia do potrzeb liczba pracowników socjalnych 	<ul style="list-style-type: none"> brak działań inicjujących powstawanie nowych placówek pomocy społecznej brak prowadzenia bazy danych o instytucjach wsparcia i organizacjach pozarządowych mogących świadczyć pomoc mieszkańcom niepozyskiwanie dodatkowych środków na realizację zadań z zakresu pomocy społecznej, m.in. z funduszy strukturalnych Unii Europejskiej ograniczone działania inicjujące wolontariat brak działań zapobiegających wypaleniu zawodowemu pracowników pomocy społecznej
szanse	Zagrożenia
<ul style="list-style-type: none"> niezwiększająca się liczba beneficjentów systemu pomocy społecznej przypadających na jednego pracownika socjalnego dobrze wykwalifikowana kadra zatrudniona w ośrodku pomocy społecznej posiadanie przez beneficjentów systemu pomocy społecznej wiedzy o dostępnych formach wsparcia odpowiednia jakość obsługi klientów OPS-u, posiadanie przez pracowników pomocy społecznej wiedzy na temat instytucji wsparcia i organizacji pozarządowych mogących świadczyć pomoc mieszkańcom zmieniający się na korzyść wizerunek sektora pomocy społecznej istnienie w gminie organizacji pozarządowych włączanie się przedstawicieli kościołów i związków wyznaniowych w działania pomocowe 	<ul style="list-style-type: none"> niewystarczająca wiedza na temat problemów społecznych w gminie niska świadomość władz gminy co do roli i potrzeb sektora pomocy społecznej popadanie w rutynę i doznawanie syndromu wypalenia zawodowego przez pracowników pomocy społecznej niedostatecznie rozwinięta sieć placówek pomocy społecznej niedofinansowany system pomocy społecznej mała liczba wolontariuszy świadczących pomoc osobom wymagającym wsparcia

22. PODSUMOWANIE DIAGNOZY

Diagnoza przeprowadzona w ramach Strategii Integracji i Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Ujazd obejmowała kilkanaście zagadnień. Jej wyniki posłużyły, po ich nałożeniu na kompetencje samorządu gminnego, do opracowania założeń polityki społecznej gminy na lata 2011-2020. Zostały one przedstawione w części programowej strategii i zawierają działania, które powinny przyczynić się do zminimalizowania problemów społecznych tak występujących w gminie obecnie, jak i w najbliższych latach. Działania te są wyznaczone w następujących obszarach:

1. Przeciwdziałanie ubóstwu i bezrobociu oraz zapobieganie ich skutkom poprzez:

- zapewnienie ubogim bezpieczeństwa socjalnego,
- wsparcie bezrobotnych i poszukujących pracy,

2. Wspieranie rodzin oraz wspomaganie rozwoju dzieci i młodzieży poprzez:

- wzmacnianie rodzin, podnoszenie poziomu ich funkcjonowania,
- pomoc rodzinom będącym w kryzysie; rozwijanie systemu wsparcia,
- wsparcie dzieci i młodzieży w kształceniu i wszechstronnym rozwoju,

3. Utrzymanie osób starszych i niepełnosprawnych w środowisku zamieszkania oraz umożliwienie im udziału w życiu społecznym poprzez:

- usprawnianie osób starszych i zapewnienie im właściwej opieki,
- ograniczenie skutków niepełnosprawności oraz aktywizacja społeczna i zawodowa osób niepełnosprawnych,

4. Zapewnienie mieszkańcom równego dostępu do służby zdrowia oraz wspieranie rodzin i osób dotkniętych problemami uzależnień i przemocy w rodzinie poprzez:

- zaspakajanie potrzeb mieszkańców w zakresie ochrony zdrowia,
- profilaktykę i rozwiązywanie problemów alkoholowych i narkomanii oraz przeciwdziałanie przemocy w rodzinie,

5. Podniesienie poziomu bezpieczeństwa w gminie poprzez:

- przeciwdziałanie przestępczości, w tym wśród nieletnich,
- zwiększenie poczucia bezpieczeństwa mieszkańców,

6. Rozwój kapitału społecznego i ludzkiego poprzez:

- wzmacnianie kadr pomocy społecznej oraz rozwijanie infrastruktury socjalnej,
- wyzwalanie aktywności obywatelskiej,
- wspólne diagnozowanie problemów społecznych i potrzeb mieszkańców.

III. CZĘŚĆ PROGRAMOWA

1. MISJA, CELE STRATEGICZNE I OPERACYJNE, KIERUNKI DZIAŁAŃ

Misja samorządu, sformułowana w Strategii Integracji i Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Ujazd na lata 2011-2020, jest następująca:

**Ujazd gminą zintegrowaną społecznie,
podnoszącą jakość życia mieszkańców, zaspokajającą ich potrzeby
i stwarzającą im możliwości rozwoju**

Wypełnienie przyjętej misji jest uwarunkowane realizacją przedstawionych na kolejnych stronach celów strategicznych i operacyjnych oraz kierunków działań. Wśród tych ostatnich pogrubioną czcionką oznaczono te, które mają charakter priorytetowy.

Cel strategiczny 1.:

Przeciwdziałanie ubóstwu i bezrobociu oraz zapobieganie ich skutkom.

Cele operacyjne:

1. Zapewnienie ubogim bezpieczeństwa socjalnego.
2. Wsparcie bezrobotnych i poszukujących pracy.

Kierunki działań do celu operacyjnego 1.:

1. Monitorowanie bezpieczeństwa socjalnego mieszkańców gminy.
2. Wsparcie osób ubogich pracą socjalną, w tym poprzez kształtowanie umiejętności gospodarowania posiadanymi dochodami oraz zawieranie kontraktów socjalnych.
3. Promowanie wśród zagrożonych utratą bezpieczeństwa socjalnego aktywnych postaw oraz samopomocy, np. pomocy sąsiedzkiej.
4. Udzielanie przez OPS pomocy finansowej i rzeczowej (w tym w postaci posiłku) osobom znajdującym się w trudnej sytuacji materialnej.
5. Organizowanie akcji charytatywnych na rzecz ubogich.
6. Zabezpieczenie potrzeb bytowych dzieci z rodzin ubogich, m.in. poprzez organizowanie dla nich dożywiania w szkołach, wypoczynku letniego i zimowego, wyposażenie ich w podręczniki i pomoce szkolne oraz odzież, a także zapewnienie im dostępu do alternatywnych form spędzania czasu wolnego.
7. Powiększenie w gminie zasobów mieszkań socjalnych.
8. Opracowanie, realizacja lub współudział w realizacji programów na rzecz zagrożonych i dotkniętych ubóstwem.
9. Podejmowanie współpracy z organizacjami pozarządowymi działającymi na rzecz ubogich oraz z kościołem.

Kierunki działań do celu operacyjnego 2.:

1. Podejmowanie współpracy z Powiatowym Urzędem Pracy w zakresie upowszechniania ofert pracy, informacji o wolnych miejscach pracy, usługach poradnictwa zawodowego, szkoleniach, przygotowaniu zawodowym dorosłych i stażach oraz organizacji robót publicznych, prac interwencyjnych i zatrudnienia socjalnego.
2. Prowadzenie pracy socjalnej z osobami bezrobotnymi, w tym w oparciu o kontrakt socjalny.
3. Zmniejszanie skutków bezrobocia poprzez pomoc finansową udzielaną przez OPS.

4. Pozyskiwanie inwestorów oraz wspieranie małej i średniej przedsiębiorczości.
5. Opracowywanie i realizowanie projektów służących aktywizacji osób bezrobotnych, w tym współfinansowanych z funduszy zewnętrznych, np. z funduszy strukturalnych Unii Europejskiej.
6. Podejmowanie współpracy z organizacjami pozarządowymi działającymi na rzecz osób bezrobotnych.

Czas realizacji działań:

Działania ciągłe w latach 2011-2020.

Podmioty odpowiedzialne za realizację działań:

Burmistrz Ujazdu, Rada Miejska, Urząd Miejski, Ośrodek Pomocy Społecznej, placówki oświatowe szczebla podstawowego i gimnazjalnego.

Partnerzy w realizacji działań:

Powiatowy Urząd Pracy w Strzelcach Opolskich, inwestorzy, lokalni przedsiębiorcy, organizacje pozarządowe, kościół, społeczność lokalna.

Źródła finansowania działań:

Budżet samorządowy (gminny, powiatowy) i centralny, fundusze zewnętrzne, m.in. fundusze strukturalne Unii Europejskiej, inne programy, organizacje pozarządowe, sponsorzy indywidualni (krajowi i zagraniczni).

Wskaźniki monitoringowe:

- liczba osób ubogich i bezrobotnych, objętych pracą socjalną,
- liczba osób objętych kontraktami socjalnymi,
- liczba beneficjentów systemu pomocy społecznej objętych wsparciem z powodu ubóstwa i bezrobocia,
- liczba przeprowadzonych akcji charytatywnych,
- liczba nowych mieszkań socjalnych,
- liczba programów wsparcia zagrożonych i dotkniętych ubóstwem oraz liczba osób nimi objętych,
- wielkość stopy bezrobocia,

- liczba osób bezrobotnych w gminie, w tym liczba osób objętych przez Powiatowy Urząd Pracy różnymi formami wsparcia,
- liczba nowych inwestorów,
- liczba nowych podmiotów gospodarczych, w tym liczba nowych małych i średnich przedsiębiorstw,
- liczba opracowanych i realizowanych projektów oraz liczba osób nimi objętych.

Cel strategiczny 2.:

Wspieranie rodzin oraz wspomaganie rozwoju dzieci i młodzieży.

Cele operacyjne:

1. Wzmacnianie rodzin, podnoszenie poziomu ich funkcjonowania.
2. Pomoc rodzinom będącym w kryzysie; rozwijanie systemu wsparcia.
3. Wsparcie dzieci i młodzieży w kształceniu i wszechstronnym rozwoju.

Kierunki działań do celów operacyjnych 1-3.:

1. Promowanie w gminie prawidłowego modelu rodziny oraz edukowanie rodzin w zakresie właściwego wypełniania ról rodzicielskich, m.in. przez pracowników OPS-u i placówek oświatowych.
2. Zintensyfikowanie pracy socjalnej z rodzinami, w szczególności dotkniętymi bezradnością opiekuńczo-wychowawczą.
3. Udzielanie przez OPS pomocy rodzinom znajdującym się w trudnej sytuacji materialnej z systemu pomocy społecznej oraz świadczeń rodzinnych i alimentacyjnych.
4. Zwiększenie dostępności dla rodzin oraz osób samotnie wychowujących dzieci wsparcia psychologiczno-pedagogicznego, prawnego i socjalnego.
5. Zwiększenie dostępu dzieci i młodzieży do alternatywnych form spędzania czasu wolnego, m.in. poprzez rozszerzenie oferty zajęć pozalekcyjnych i pozaszkolnych, w tym sportowo-rekreacyjnych i kulturalnych (organizowanie koncertów, wyjazdów do kina, na basen), organizowanie wypoczynku, rozbudowę infrastruktury służącej spędzaniu czasu wolnego (budowa placów zabaw, obiektów sportowo-rekreacyjnych, tworzenie klubów młodzieżowych).
6. Rozszerzenie dożywiania dzieci uczęszczających do placówek oświatowych w gminie.
7. Wyrównywanie szans edukacyjnych dzieci i młodzieży.
8. Podjęcie działań w kierunku utworzenia w gminie żłobka.
9. Zwiększenie dostępności opieki przedszkolnej w gminie, m.in. poprzez wydłużenie czasu pracy przedszkoli.
10. Rozwijanie sieci i oferty świetlic w gminie, oferujących dzieciom dożywianie, właściwą opiekę pedagogiczną, pomoc w rozwiązywaniu trudności szkolnych, dających możliwość konstruktywnego spędzania czasu wolnego, nabycia różnych umiejętności społecznych koniecznych do samodzielnego funkcjonowania w dorosłym życiu.
11. Opracowanie i realizacja gminnego programu profilaktyki i opieki nad dzieckiem i rodziną.

12. Zintegrowanie działań na rzecz rodziny i dziecka w gminie poprzez stałą współpracę placówek oświatowo-wychowawczych i kulturalnych, jednostek pomocy społecznej i służby zdrowia, sądu rejonowego i kuratorów sądowych, policji, organizacji pozarządowych i kościoła.

Czas realizacji działań:

Działania ciągłe w latach 2011-2020 (utworzenie żłobka – 2017 r.).

Podmioty odpowiedzialne za realizację działań:

Burmistrz Ujazdu, Rada Miejska, Urząd Miejski, Ośrodek Pomocy Społecznej, Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, placówki przedszkolne, oświatowe szczebla podstawowego i gimnazjalnego, kulturalne, jednostki sportowo-rekreacyjne, placówki opiekuńczo-wychowawcze wsparcia dziennego.

Partnerzy w realizacji działań:

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie i Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Strzelcach Opolskich, specjaliści, placówki służby zdrowia, sąd rejonowy, kuratorzy sądowi, policja, organizacje pozarządowe, kościoły.

Źródła finansowania działań:

Budżet samorządowy (gminny, powiatowy) i centralny, fundusze zewnętrzne, m.in. fundusze strukturalne Unii Europejskiej, inne programy, organizacje pozarządowe, sponsorzy indywidualni (krajowi i zagraniczni).

Wskaźniki monitoringowe:

- liczba rodzin objętych pracą socjalną,
- liczba rodzin objętych wsparciem z systemu pomocy społecznej, świadczeń rodzinnych i alimentacyjnych,
- liczba osób i rodzin objętych poradnictwem specjalistycznym oraz liczba porad,
- liczba dzieci objętych dożywianiem,
- liczba dzieci uczęszczających do żłobka,
- liczba świetlic oraz liczba dzieci z nich korzystających.

Cel strategiczny 3.:

Utrzymanie osób starszych i niepełnosprawnych w środowisku zamieszkania oraz umożliwienie im udziału w życiu społecznym.

Cele operacyjne:

1. Usprawnianie osób starszych i zapewnienie im właściwej opieki.
2. Ograniczenie skutków niepełnosprawności oraz aktywizacja społeczna i zawodowa osób niepełnosprawnych.

Kierunki działań do celów operacyjnych 1-2.:

1. Prowadzenie pracy socjalnej z osobami starszymi i niepełnosprawnymi.
2. Udzielanie przez OPS pomocy finansowej i rzeczowej osobom starszym i niepełnosprawnym.
3. Poprawa dostępności i jakości usług opiekuńczych, obejmujących pomoc w zaspokajaniu codziennych potrzeb życiowych, opiekę higieniczną, zaleconą przez lekarza pielęgnację oraz, w miarę możliwości, zapewnienie kontaktów z otoczeniem.
4. Rozwijanie aktywnych i zdrowych form spędzania czasu wolnego przez osoby starsze i niepełnosprawne – zaspokajanie ich potrzeb kulturalno-społecznych, rekreacyjnych i edukacyjnych, w tym organizowanie cyklicznych imprez i spotkań integracyjnych, wycieczek, podjęcie działań w kierunku utworzenia w gminie klubu seniora, ewentualnie, w sprzyjających okolicznościach, domu dziennego pobytu.
5. Zapewnienie dostępu do kształcenia integracyjnego w gminie.
6. Podejmowanie współpracy z PCPR-em, PUP-em i PFRON-em w zakresie rehabilitacji społecznej i zawodowej osób niepełnosprawnych, m.in. przy likwidacji barier architektonicznych, zapewnieniu dostępu do usług rehabilitacyjnych, zapewnieniu i utrzymaniu odpowiedniego zatrudnienia.
7. Kontynuowanie współpracy z organizacjami pozarządowymi działającymi na rzecz osób starszych i niepełnosprawnych oraz z kościołem.
8. Pozyskiwanie wolontariuszy mogących wspierać osoby starsze i niepełnosprawne w codziennym życiu.

Czas realizacji działań:

Działania ciągłe w latach 2011-2020 (utworzenie klubu seniora – 2014 r.).

Podmioty odpowiedzialne za realizację działań:

Burmistrz Ujazdu, Rada Miejska, Urząd Miejski, Ośrodek Pomocy Społecznej, placówki oświatowe szczebla podstawowego i gimnazjalnego, kulturalne.

Partnerzy w realizacji działań:

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie, Powiatowy Urząd Pracy i Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Strzelcach Opolskich, Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych, placówki służby zdrowia, placówki świadczące usługi rehabilitacyjne w powiecie, organizacje pozarządowe, kościoły, społeczność lokalna.

Źródła finansowania działań:

Budżet samorządowy (gminny, powiatowy) i centralny, Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych, fundusze zewnętrzne, m.in. fundusze strukturalne Unii Europejskiej, inne programy, organizacje pozarządowe, sponsorzy indywidualni (krajowi i zagraniczni).

Wskaźniki monitoringowe:

- liczba osób w wieku poprodukcyjnym i ich udział w ogóle mieszkańców,
- liczba osób dotkniętych niepełnosprawnością,
- liczba osób starszych i niepełnosprawnych objętych pracą socjalną,
- liczba osób starszych i niepełnosprawnych beneficjentów objętych wsparciem z systemu pomocy społecznej,
- liczba osób objętych usługami opiekuńczymi oraz liczba opiekunek,
- liczba osób objętych wsparciem w ramach klubu seniora,
- liczba klas integracyjnych oraz liczba osób do nich uczęszczających,
- liczba zlikwidowanych barier architektonicznych,
- liczba osób korzystających z usług rehabilitacyjnych,
- liczba nowych miejsc pracy dla osób niepełnosprawnych,
- liczba wolontariuszy.

Cel strategiczny 4.:

Zapewnienie mieszkańcom równego dostępu do służby zdrowia oraz wspieranie rodzin i osób dotkniętych problemami uzależnień i przemocy w rodzinie.

Cele operacyjne 1-2.:

1. Zaspakajanie potrzeb mieszkańców w zakresie ochrony zdrowia.
2. Profilaktyka i rozwiązywanie problemów alkoholowych i narkomanii oraz przeciwdziałanie przemocy w rodzinie.

Kierunki działań do celu operacyjnego 1.:

1. Promowanie zdrowia i prowadzenie profilaktyki zdrowotnej.
2. Zabezpieczanie świadczeń z zakresu podstawowej opieki zdrowotnej, położnictwa, ginekologii i stomatologii, zgodnie z minimalnym planem zabezpieczenia ambulatoryjnej opieki zdrowotnej.
3. Podejmowanie działań wynikających z rozeznaczonych potrzeb zdrowotnych i stanu zdrowia mieszkańców, w tym opracowywanie i realizowanie programów zdrowotnych.
4. Inicjowanie przedsięwzięć lokalnych mających na celu zaznajomienie mieszkańców z czynnikami szkodliwymi dla zdrowia oraz ich skutkami.

Kierunki działań do celu operacyjnego 2.:

1. Zwiększenie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych od alkoholu i narkotyków.
2. Zapewnienie rodzinom dotkniętym problemami alkoholowymi, narkomanii i przemocy w rodzinie szerszego dostępu do wsparcia psychologicznego, prawnego i społecznego.
3. Zintensyfikowanie profilaktycznej działalności informacyjnej, edukacyjnej i szkoleniowej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych, narkomanii i przemocy w rodzinie, w szczególności skierowanej do dzieci i młodzieży.
4. Podejmowanie interwencji w związku z naruszeniem przepisów dotyczących stosowania zakazu reklamy i promocji oraz sprzedaży i podawania napojów alkoholowych oraz występowanie przed sądem w charakterze oskarżyciela publicznego.
5. Prowadzenie poradnictwa i interwencji w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie.
6. Zapewnienie osobom dotkniętym przemocą w rodzinie miejsc w ośrodkach wsparcia.
7. Podejmowanie współpracy z organizacjami pozarządowymi, działającymi na rzecz dotkniętych problemami alkoholowymi, narkomanii i przemocy w rodzinie.

Szczegółowe działania w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych i narkomanii zawierają gminne programy:

- **profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych i przeciwdziałania narkomanii,**
- **przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie.**

Czas realizacji działań:

Działania ciągłe w latach 2011-2020.

Podmioty odpowiedzialne za realizację działań:

Burmistrz Ujazdu, Rada Miejska, Urząd Miejski, Ośrodek Pomocy Społecznej, Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Punkt Konsultacyjny, placówki oświatowe szczebla podstawowego i gimnazjalnego, placówki opiekuńczo-wychowawcze wsparcia dziennego.

Partnerzy w realizacji działań:

Placówki służby zdrowia, specjaliści, sąd rejonowy, kuratorzy sądowi, policja, Centrum Terapii i Psychoprofilaktyki w Strzelcach Opolskich, inne ośrodki wsparcia, organizacje pozarządowe, kościół, społeczność lokalna.

Źródła finansowania działań:

Budżet samorządowy (gminny, powiatowy) i centralny, fundusze zewnętrzne, m.in. fundusze strukturalne Unii Europejskiej, inne programy, organizacje pozarządowe, sponsorzy indywidualni (krajowi i zagraniczni).

Wskaźniki monitoringowe:

- liczba przedsięwzięć w zakresie promocji zdrowia i profilaktyki zdrowotnej,
- liczba osób objętych świadczeniami zdrowotnymi,
- liczba opracowanych i realizowanych programów zdrowotnych oraz liczba osób nimi objętych,
- liczba osób objętych pomocą terapeutyczną i rehabilitacyjną,
- liczba rodzin objętych wsparciem psychologicznym, prawnym oraz z systemu pomocy społecznej z powodu alkoholizmu, narkomanii i przemocy w rodzinie,

- liczba przedsięwzięć realizowanych w ramach działalności informacyjnej, edukacyjnej i szkoleniowej,
- liczba udzielonych porad i przeprowadzonych interwencji w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie,
- liczba osób objętych oddziaływaniem zespołu interdyscyplinarnego,
- liczba osób przebywających w ośrodkach wsparcia.

Cel strategiczny 5.:

Podniesienie poziomu bezpieczeństwa w gminie.

Cele operacyjne:

1. Przeciwdziałanie przestępczości, w tym wśród nieletnich.
2. Zwiększenie poczucia bezpieczeństwa mieszkańców.

Kierunki działań do celów operacyjnych 1-2.:

1. Opracowywanie i realizowanie programów profilaktyczno-edukacyjnych w placówkach oświatowych; włączanie w ich realizację policjantów.
2. Podejmowanie w gminie przedsięwzięć edukacyjno-informacyjnych poświęconych przestępczości i jej skutkom (akcje, kampanie).
3. Patrowanie i wizytowanie miejsc publicznych w gminie.
4. Podejmowanie przez jednostki gminne i jej mieszkańców współpracy z instytucjami o zasięgu ponadgminnym, policją, prokuraturą rejonową, sądem rejonowym, kuratorami sądowymi i organizacjami pozarządowymi na rzecz przeciwdziałania przestępczości.
5. Zapewnienie dzieciom i młodzieży alternatywnych form spędzania czasu wolnego.
6. Zapewnienie mieszkańcom bezpieczeństwa na drodze, m.in. poprzez remont dróg gminnych, budowę przydrożnych chodników, przejść dla pieszych i oświetlenia, organizację dowozu dzieci i młodzieży do szkół.

Czas realizacji działań:

Działania ciągłe w latach 2011-2020.

Podmioty odpowiedzialne za realizację działań:

Burmistrz Ujazdu, Rada Miejska, Urząd Miejski, Ośrodek Pomocy Społecznej, Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, placówki oświatowe szczebla podstawowego i gimnazjalnego, kulturalne, jednostki sportowo-rekreacyjne, placówki opiekuńczo-wychowawcze wsparcia dziennego.

Partnerzy w realizacji działań:

Policja, prokuratura rejonowa, sąd rejonowy, kuratorzy sądowi, społeczność lokalna.

Źródła finansowania działań:

Budżet samorządowy (gminny, powiatowy) i centralny, fundusze zewnętrzne, m.in. fundusze strukturalne Unii Europejskiej, inne programy, organizacje pozarządowe, sponsorzy indywidualni (krajowi i zagraniczni).

Wskaźniki monitoringowe:

- liczba popełnionych i wykrytych przestępstw,
- liczba opracowanych i realizowanych programów profilaktyczno-edukacyjnych oraz liczba osób nimi objętych,
- liczba przedsięwzięć edukacyjno-informacyjnych,
- liczba zrealizowanych inwestycji w celu poprawy bezpieczeństwa na drodze,
- liczba dzieci i młodzieży dowożonych do szkół,
- stopień poczucia bezpieczeństwa mieszkańców.

Cel strategiczny 6.:

Rozwój kapitału społecznego i ludzkiego.

Cele operacyjne:

1. Wzmacnianie kadry pomocy społecznej oraz rozwijanie infrastruktury socjalnej.
2. Wyzwalanie aktywności obywatelskiej.
3. Wspólne diagnozowanie problemów społecznych i potrzeb mieszkańców.

Kierunki działań do celów operacyjnych 1-3.

1. Zwiększenie liczby pracowników socjalnych do poziomu zgodnego z zapisami ustawy o pomocy społecznej.
2. Doksztalcanie kadry pomocy społecznej.
3. Podjęcie działań w kierunku poprawy bazy lokalowej OPS-u.
4. Zwiększenie dostępu mieszkańców gminy do informacji o możliwościach do uzyskania formach wsparcia, m.in. poprzez stworzenie strony internetowej OPS-u.
5. Rozwijanie infrastruktury socjalnej w gminie poprzez poszerzenie oferty już działających jednostek oraz utworzenie, w razie potrzeby, nowych.
6. Zachęcanie mieszkańców do udziału w rozwiązywaniu lokalnych problemów społecznych oraz wspieranie inicjatyw społecznych.
7. Inicjowanie w gminie działalności nowych organizacji pozarządowych funkcjonujących w obszarze polityki społecznej.
8. Realizowanie zadań z zakresu rozwiązywania problemów społecznych przy współpracy z sektorem pozarządowym oraz innymi podmiotami prowadzącymi działalność pożytku publicznego (także o zasięgu ponadgminnym).
9. Wspieranie lokalowe organizacji pozarządowych, promowanie ich działalności oraz udzielanie im pomocy w nawiązaniu współpracy międzynarodowej oraz w pozyskiwaniu środków z innych niż budżet gminy źródeł finansowania.
10. Propagowanie idei wolontariatu oraz pozyskiwanie wolontariuszy do udziału w realizacji zadań dotyczących rozwiązywania problemów społecznych.

Czas realizacji działań:

Działania ciągłe w latach 2011-2020.

Podmioty odpowiedzialne za realizację działań:

Burmistrz Ujazdu, Rada Miejska, Urząd Miejski, jednostki organizacyjne gminy, w tym Ośrodek Pomocy Społecznej.

Partnerzy w realizacji działań:

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Strzelcach Opolskich, Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej w Opolu, organizacje pozarządowe, inne podmioty prowadzące działalność pożytku publicznego, kościoły, społeczność lokalna.

Źródła finansowania działań:

Budżet samorządowy (gminny, powiatowy, wojewódzki) i centralny, fundusze zewnętrzne, m.in. fundusze strukturalne Unii Europejskiej, inne programy, organizacje pozarządowe, sponsorzy indywidualni (krajowi i zagraniczni).

Wskaźniki monitoringowe:

- liczba pracowników socjalnych,
- liczba szkoleń, w których uczestniczyła kadra pomocy społecznej,
- liczba nowo powstałych jednostek pomocy społecznej,
- liczba inicjatyw społecznych,
- liczba organizacji pozarządowych funkcjonujących w obszarze polityki społecznej,
- liczba wspólnych przedsięwzięć z zakresu rozwiązywania problemów społecznych,
- liczba wspieranych przez samorząd gminy organizacji pozarządowych,
- liczba wolontariuszy.

2. WDROŻENIE STRATEGII, MONITOROWANIE JEJ REALIZACJI

Koordynatorem realizacji działań wyznaczonych w Strategii Integracji i Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Ujazd na lata 2011-2020 będzie Ośrodek Pomocy Społecznej w Ujeździe. Działania te będą podejmowane przez wskazane powyżej podmioty zgodnie ze szczegółowym harmonogramem, ujętym w opracowywanych corocznie planach działań.

Monitoring zapisów strategicznych, polegający na systematycznym zbieraniu i analizowaniu informacji dotyczących realizowanych bądź zrealizowanych już działań, będzie prowadzony przez zespół oceniający strategię. Gromadzone dane pozwolą zidentyfikować i rozwiązać problemy, które pojawią się w trakcie wdrażania dokumentu, oraz stwierdzić, czy wyznaczone działania zmierzają w słusznym kierunku i przynoszą zakładane zmiany.

Zespół oceniający zostanie powołany zarządzeniem Burmistrza, a w jego skład wejdą m.in.: przedstawiciele podmiotów realizujących strategię i współdziałających w jej realizacji, w tym pracownicy Ośrodka Pomocy Społecznej oraz jednostek mu podległych. Zasady działania zespołu zostaną określone zarządzeniem Burmistrza.

Zespół oceniający strategię będzie oceniał poziom wdrożenia zapisów strategicznych raz na rok, a następnie przygotuje raport monitoringowy. Zawartą w nim ocenę skuteczności polityki społecznej prowadzonej w gminie prześle Burmistrzowi i Radzie, sugerując przyjęcie proponowanych rozwiązań (np. programów celowych) oraz, w przypadku stwierdzenia istotnych zmian społecznych, podjęcie ewentualnych działań korygujących i wszelkich prac mających na celu aktualizację obowiązującej strategii.

Do oceny stopnia wdrożenia wyznaczonych działań zostaną wykorzystane m.in. sformułowane pod każdym celem strategicznym wskaźniki monitoringowe. W większości są one dostępne w zbiorach statystyki publicznej oraz w zasobach informacyjnych instytucji i organizacji realizujących strategię i współdziałających w jej realizacji. W przypadku części danych może zaistnieć potrzeba przeprowadzenia badań ankietowych wśród mieszkańców gminy oraz w kluczowych dla rozwiązywania lokalnych problemów społecznych podmiotach.

Przygotowany wykaz nie wyczerpuje wszystkich wskaźników, jakie mogą być zastosowane w procesie monitorowania realizacji strategii. W miarę rozwoju systemu monitorowania dokumentu będą mogły zostać zidentyfikowane nowe wskaźniki, które w odpowiedni sposób będą charakteryzowały przebieg realizacji podejmowanych działań.

3. PROGRAMY I PROJEKTY

Strategia Integracji i Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Ujazd będzie skuteczna, o ile przedstawiciele samorządu lokalnego znajdą zasoby umożliwiające opracowanie i realizację programów i projektów zgodnych z przyjętymi w dokumencie działaniami. Programy i projekty można realizować w okresach rocznych, dłuższych lub krótszych, w zależności od ich charakteru. Mogą one być przyjmowane stosownymi uchwałami przez radę i powinny stanowić integralną część niniejszej strategii.

3.1. PROGRAMY

Integralną część Strategii Integracji i Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Ujazd na lata 2011-2020 stanowią następujące programy:

- Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i Przeciwdziałania Narkomanii,
- Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie,
- Program Współpracy Gminy Ujazd z organizacjami pozarządowymi oraz podmiotami, o których mowa w art. 3, ust. 3 ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie.

IV. UWAGI KOŃCOWE

Zapisy zawarte w Strategii Integracji i Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Ujazd na lata 2011-2020 będą realizowane w ramach przyjętych działań w zależności od posiadanych przez samorząd gminy i pozyskanych z zewnątrz środków finansowych. Dla osiągnięcia wyznaczonych w dokumencie celów konieczne będzie współdziałanie różnych podmiotów funkcjonujących w obszarze polityki społecznej, w tym tych, które działają na wyższym szczeblu administracyjnym.

Autorzy dokumentu pragną złożyć serdeczne podziękowania wszystkim tym, którzy uczestniczyli w jego budowie, przyczyniając się do identyfikacji problemów społecznych występujących w gminie. Jednocześnie chcą wyrazić nadzieję na dalszą współpracę w realizacji zapisów strategii.

SPIS DIAGRAMÓW, TABEL I WYKRESÓW

Diagramy:

Diagram 1. Struktura dokumentu strategii

Tabele:

Tabela 1. Infrastruktura techniczna w gminie w 2010 roku

Tabela 2. Najważniejsze inwestycje zrealizowane w gminie w latach 2008-2010

Tabela 3. Struktura wiekowa ludności gminy w latach 2008-2010

Tabela 4. Ruch naturalny ludności gminy w latach 2008-2010

Tabela 5. Ruch migracyjny ludności gminy w latach 2008-2010

Tabela 6. Użytki rolne, lasy i grunty leśne, pozostałe grunty i nieużytki

Tabela 7. Podmioty gospodarcze w gminie w latach 2008-2010

Tabela 8. Podmioty gospodarcze w gminie w poszczególnych sekcjach Polskiej Klasyfikacji Działalności (PKD) z końcem 2010 roku

Tabela 9. Bezrobotni w gminie według płci w wieku produkcyjnym w latach 2008-2010

Tabela 10. Stopa bezrobocia w powiecie, województwie i w kraju latach 2008-2010

Tabela 11. Bezrobotni w gminie na koniec 2010 roku według wieku, czasu pozostawiania bez pracy, stażu pracy i wykształcenia

Tabela 12. Zasoby mieszkaniowe gminy w latach 2008-2010

Tabela 13. Nowo oddane mieszkania i budynki niemieszkalne w gminie w latach 2008-2010

Tabela 14. Dodatki mieszkaniowe przyznane w gminie w latach 2008-2010

Tabela 15. Placówki oświatowo-wychowawcze w gminie w roku szkolnym 2009/2010

Tabela 16. Placówki kulturalne w gminie w 2010 roku

Tabela 17. Problemy występujące w środowisku szkolnym i rodzinnym dzieci i młodzieży z gminy uczęszczających do szkół podstawowych

Tabela 18. Problemy występujące w środowisku szkolnym i rodzinnym dzieci i młodzieży z gminy uczęszczających do szkoły gimnazjalnej

Tabela 19. Zakłady opieki zdrowotnej i prywatne praktyki lekarskie w gminie w 2010 roku

Tabela 20. Najczęstsze schorzenia ludności gminy w 2010 roku

Tabela 21. Profilaktyka zdrowotna dzieci i młodzieży z gminy w 2010 roku

Tabela 22. Wybrane przestępstwa przeciwko mieniu i zdrowiu popełnione w gminie w 2010 roku

Tabela 23. Stan zatrudnienia w OPS-ie oraz potrzeby w tym zakresie na koniec 2010 roku

Tabela 24. Wykształcenie kadry OPS-u oraz potrzeby w tym zakresie na koniec 2010 roku

Tabela 25. Środki finansowe wydatkowane przez OPS na pomoc mieszkańcom gminy w latach 2008-2010

Tabela 26. Beneficjenci pomocy społecznej w gminie w latach 2008-2010

Tabela 27. Struktura wiekowa oraz aktywność zawodowa beneficjentów pomocy społecznej w gminie w 2010 roku

Tabela 28. Powody przyznania pomocy społecznej w gminie w latach 2008-2010

Tabela 29. Formy wsparcia udzielanego w gminie przez OPS w latach 2008-2010

Tabela 30. Świadczenia rodzinne przyznane w gminie w 2010 roku

Tabela 31. Zaliczki i świadczenia alimentacyjne przyznane w gminie w latach 2007-2010

Tabela 32. Działalność PCPR-u w odniesieniu do ludności gminy w latach 2008-2010

Tabela 33. Struktura wiekowa osób niepełnosprawnych w gminie w 2002 roku

Tabela 34. Osoby niepełnosprawne w gminie według poziomu wykształcenia w 2002 roku

Tabela 35. Osoby niepełnosprawne w gminie według aktywności ekonomicznej w 2002 roku

Tabela 36. Populacje osób, u których występują różne kategorie problemów alkoholowych

Tabela 37. Środki finansowe przeznaczone na profilaktykę i rozwiązywanie problemów uzależnień oraz przemocy w rodzinie w gminie w latach 2008-2010

Tabela 38. Lokalny rynek napojów alkoholowych oraz działalność GKRPA w zakresie profilaktyki i rozwiązywanie problemów uzależnień w gminie w latach 2008-2010

Tabela 39. Organizacje pozarządowe w gminie w 2010 roku

Tabela 40. Kościoły w gminie w 2010 roku

Wykresy:

Wykres 1. Problemy najczęściej dotykające mieszkańców gminy

Wykres 2. Kategorie osób i grup najbardziej odczuwających skutki problemów społecznych występujących w gminie

Wykres 3. Obszary, w których oferta pomocy świadczonej osobom i rodzinom dotkniętym problemami społecznymi w gminie jest najbardziej niezadowolająca

Wykres 4. Jaki jest dostęp do placówek służby zdrowia w gminie?

Wykres 5. Jaki jest dostęp do placówek oświatowo-wychowawczych w gminie?

Wykres 6. Jaki jest dostęp do placówek kulturalnych w gminie?

Wykres 7. Jaki jest dostęp do obiektów sportowo-rekreacyjnych w gminie?

Wykres 8. Czy czuje się Pan(-i) bezpiecznie w miejscu zamieszkania?